प्रदेश सभा

सुदूरपश्चिम प्रदेश
२०७८/०२/२९
आठौं अधिवेशन
(दशौं बैठक)
बाचन पत्र (रिडिङ्ग पेपर)

माननीय सदस्यहरु, **पिठासिन माननीय सभामुख अर्जुन बहादुर थापा**

यस सभाको आठौं अधिवेशनको दशौं बैठकको कारबाही प्रारम्भ हुन्छ ।

ढ्यापढ्यापेमा माननीय लिलाधर भट्ट :- माननीय सभामुख महोदय, यो सदनको गम्भिर ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छु आज हाम्रो देश गम्भिर दिशातिर गैरहेको छ देशमा हत्याहिंशाहुने कार्यक्रम देखिएको छ देशको कार्यकारी देशको प्रधानमन्त्रीलाई उक्साउने र ज्यान मार्ने कोही नभए पछि म मार्छु भनेर बागमती प्रदेशमा बैघले जसरी देशको कार्यकारी प्रमुखलाई मार्नु पर्छ भनेर भनेका छन यसले देश अराजकता र प्रजातन्त्र नै ध्वस्त गर्ने जस्तो भएको छ यसमा नेपाली कांग्रेसको पनि भुमिका देखिएको छ अब नेपाली कांग्रेसले यसमा यो साच्चै उसले ल्यायको नीति हो कि भारतमा पनि महात्मा गान्धिलाई मार्ने ठिक थियो भन्ने पनि उहाको यो धारणाबाट प्रष्ट हुन्छ र भारतको महात्मा गान्धी जसले अहिंशाको आन्दोलन चलायको थियो लोकतन्त्रको आन्दोलन चलायको थियो त्यलाई मार्न ठिक छ भन्ने कुरा नेपाली कांग्रेसले दियको अभिब्यक्ति यो अन्तराष्ट्रिय हिसाबले पनि गलत छ भन्ने कुरा हुन्छ र नेपालमा जोले लोकतन्त्र र स्वाभिमानताको लागि काम गर्छ त्यसको हत्या हुनपर्छ भन्ने अभिब्यक्ति पनि नेपाली कांग्रेसका सांसदले दियको अभिब्यक्ति गलत छ भन्ने कुरा प्रमाणित भएको छ र त्यसको हत्या हुनुपर्छ भन्ने कुरा नेपाली कांग्रेसले भनेको हुनाले यो घोर भनसना योग्य रहेको छ र यो संसदले यसको घो भनसना गर्नु पर्छ र त्यो खालको अभिब्यक्ति दिने सांसदलाई कारबाहि नगर्ने पार्टिले पनि समयमा नै यो देशलाई कहा पुर्याउदै छ भन्ने पनि लोकतन्त्रलाई सत्ता चाह्यो भन्दै यो लोकतन्त्रको घाटि रहेको छ भन्ने कुरा भन्न चाहन्छु धन्यबाद ।

माननीय सदस्यहरु,

प्रदेश सरकारको आ.ब. २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम माथिको बाँकी छलफल प्रारम्भ हुन्छ।

सर्वप्रथम माननीय पठान सिंह बोहरा लाई समय दिन्छु

माननीय सभामुख महोदय म सबभन्दा पहिला मुलुकको प्रधानमन्त्री कार्यकारी प्रमुख के पि शर्मा वलिको ज्यान लिने धम्कि पुर्ण बागमती प्रदेश सभाका सदस्य नरोत्तम बैद्यले सके कोहि तयार हौ नसके म आफै नाथुराम तोत्से बनिदिन्छु भन्ने जुन अभिव्यक्ति त्यहा दिनु भएको छ यो अत्यन्त खेद जनक रहेको छ यो अत्यन्त निन्दा जननक रहेको छ यो अभिब्यक्तिको म घोर भनसना गर्न चाहन्छू रत मुलुकले अब यो कुन दिशा लिईरहेको छ यो जिम्मेवार सार्बजिक ओहोदामा बस्ने हरु कति सम्म कुन हद सम्म

आईसकेका छन भण्ने कुरा यसले प्रस्ट पारेको छ र यो अत्यन्तखेद जनक रहेको छ । सभामुखमहोदय हामी यो सदनमा प्रदेश सरकारको आरर्थिक बर्ष ०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रममा छलफल गरिरहेका छौ यो नीति तथा कार्यक्रम सर्सीति हेर्दा यो नियमित कार्यक्रम यो औपचारिक कार्यक्रम यो एउटा पद्धतिका हिसाबले यो एउटा नीतिको हिसाबले ल्याउनै पर्ने भएर आको जस्तो छ । यसमा नया कुराहरु केहि देखिएको छैन दुर गामी असर प्रभाव राख्ने खालको त्यस्तो योजना देखिएको छैन र यो खुद ले आफैले स्विकार गरेको छ कि गत बिगतको कार्यक्रमलाई स्विकार गरेको छ यले अंगिकार गरेको छ भन्ने कुराहरु रहेको छ त्यसैले नया थप कुराहरु यसमा देखिएको छैन र अब यसमा नया च्याप्टर थपियको छ चालु आ.ब को कार्यक्रमको उपलब्धिको हिसाबले केहि कार्यक्रमहरु राखियको छ ठिक छ समिक्षा हुन्छ के कति काम भए कति भए कसरि भए भण्ने इनि होला तर म एउटा उदाहरण दिन चाहन्छु त्यसैले मैले धेरै कुरा उल्लेख गर्न चाहेन डडेल्धुरा अस्पताल लगायतलाई अरुलाई मलाई थाहा भएन यो अस्पतालमा अक्सिजन पलान्ट जडान भएको छ भनेर लेखियको छ मैले बुझ्दा खेरि प्रदेश सरकारको अहिले सम्म त्यहा २० लाख रकम बिनियोजन भएको छ र त्यो भुक्तानी हुन बाकी रहेको छ अस्पताले पाउन बाकि छ तर मलाई यसमा के भन्न मन लाग्यो बने यदि संघिय सरकारका कार्यक्रमहरु पनि प्रदेश सरकारले स्वामित्व गर्ने र आफ्नै गरेको हो भन्ने भने त प्रदेशमा धेरै कामहरु भएका छन बिकासका आयोजना हरु रहेका छन सबै उल्लेख हुन पर्ने हो होइन भने प्रदेश सरकारले त आफुले गरेका कार्यक्रमहरुको गर्नु पर्ने हो यस्तो अरु पनि छ भने यो उपयुक्त भएन अहिले संघिय सरकारले ठुलो बजेट बिनियोज गरेको छ त्यहाको अक्सिजन पलान्ट निर्माण गर्नको लागि र हन्य उपकरण जडान गर्नको लागि र जरुरि पनि २० लाख रकम प्रदेश सरकारले बिनियोजन गरेको छ र तयो भुक्तानी हुन बाकि नै रहेको छ तर यसमा अक्सिजन पलान्ट जडान भएको छ भनेर भनेको कारणले यो प्रदेश सरकारले गरेको हो या संघिय सरकारले गरेको हो त यो हिजो देखि निरन्तर रहेको थियो र यो संघियता प्रणाली सहकार्य सहअस्तित्व र समन्यवमा आधारित प्रणाली हो यसमा कहि कतै दुई मत छैन तर हाम्रो प्रदेश हामी अरु प्रदेशको कुरा नगरौ हामी आफ्नो प्रदेशको कुरा गरौ हाम्रो हिजो देखि खड्केको कुरा यो मैले पटक पटक यो बिषयमा कुरा राखेको छु हाम्रो न तल स्थानिय तह सम्म सम्बन्ध सुमधुर समन्यव गर्नेकाम कुरा रहेको छ नत संघिय सरकार सँग रहेको छ यदि यो तिनवटै सरकारका बिचमा समन्वय हुने गोईन भने हामीले चाहेको र जनताले चाहेको कामहरु त्यो अगाडि बढ्न सक्दैन र जनताले प्राप्त गर्न प्रने परिणाम र तयो लक्ष्य प्राप्त गर्न सक्दैन भन्ने मेरो भनाई हो त्यसकारणले प्रदेश सरकारको स्थानीय तहसँग पनि उत्तिकै समन्वय अथबा स्थानीय सरकारको त्यहाका पदाधिकारि सँगको त्यहाको आवश्यकताको बारेमा गम्भिर भएर सोच्न पर्ने बेला भएको छ बिशेस गरि हाम्रो प्रदेशमा संघिय सरकारको सहयोग प्राप्त गर्नकोलागि पनि त्यो सँग समन्वयन गर्न जरुरि रहेको छत्यसै गरि यो अभाव देखिन्छ त्यसै गरि यो निति कार्यक्रम मा समावेश भएकोकार्यक्रमलाई बजेटले सम्बोधन ग्रने भन्ने कुरा छ अवस्य पनि यो व्यवहारमा हामी देख्न पाउने छौ जेजे नीति कार्यक्रममा यहा बिषयहरु आयका छन ति कुराहरु नीति र कार्यक्रमलाई बजेटले समेट्ने कुरा होस अब यो त भोलि

बजेट आईसकेपछि देख्न पाईयला भन्ने अपेक्षा गर्न सकिन्छ । यो १११ नम्बरमा अब अधुरा आयोजनाहरु योजनाहरु क्रमागत योजनाहरु यस्तै योजनाहरु निरन्तरता दिईने छ अथवा बजेटको उचित व्यवस्थापन गरिने छ भन्ने कुरा लेखियको छ यहा यस्तो लेखेको छ तर सुन्नमा धेरै अचम्मका कुराहरु पनि आएका छन अहिले यो सुनेका कुरालाई बाहिर बाट आएका कुरालाई म जोड दिन चाहन्न यो पछी नै स्पष्ट हुने छ यो अधुरो कुराहरु क्रमागत योजनालई बजेट बिनियोजन गरेर तिनलाई सम्पन्न गर्न तिर लाग्नु पर्छ त्यसै गरि यो १५१ मा पाहुनाको स्वागत गर्ने हाम्रो संस्कार हो सु.प कि संसकार हो भनेको छ तर हाम्रो सरकारले गर्ने गरेको के छ त भन्दा खेरि केहि पाहुनाको स्वागत गर्छ केहिको गर्दैन हाम्रो त पुरै पाहुनाको स्वागत गर्ने हो सु.प को मात्र होईन नेपालीको स्वाभाव के हो भने पाहुनालाइ अतिथिहरुलाई स्वागत गर्ने तर हाम्रो त के भयो भने कतिलाई गर्ने कतिलाई नगर्ने पाहुना मान्ने केहिलाई पाहुना नमान्ने भएको छ यस्तो नहोस हामीले याको सबै क्षेत्रको बिकास गर्नको लागि पर्यटन क्षेत्रको बिकासको लागि पनि अरु सामाजिक क्षेत्रको बिकासकोलागि र अन्य हामीले हाम्रो सुदुरपश्चिमको बिकासको लगि हामीले हाम्रो प्रदेशमा आउने महानुभावहरु चाहे बाहिर बाट आउने हुन या आन्तरिक हामीले हाम्रा पाहुनालाई बिर्सनु हुदैन मैले सानो कुरा मैले के रआख्न चहे भने यो बिचमा जुन बेरोजगारिको कुरा रहेको छ जुन कोभिडको कारणले आक्रान्त बनेको सु.प को समाज जुन पिडित बनेको च त्यो लाई माथि उकास्नको लागि उद्योग व्यवसाय जन्य कुराहरु स्थापना गर्ने रोजगार सिर्जना गर्ने र कोभिडलाई नियन्त्रण गर्ने मुख्य ऐजेण्डा बनायर मुख्य लक्ष्य बनायर यो काम गर्नु पर्छ यदि यो हुन सकेन भने हामी जहिले पनि यो बिषयमा बादबिबाद गरिरहने पटक पटक यो कुराहरु आईरहने कुराले हामी कहि पनि पुग्न सक्दैनौ त्यो भएको कारणले मैले यो निजि क्षेत्र व्यवसाय सँग समन्वय गरेर र हातेमालो गरेर हमीले यहाको बेरोजगारी को समस्या समाधान गर्ने र उद्योगधन्दाहरु फस्टयार अगाडि जाने र कोभिडको नियन्त्रण गरेर हाम्रा यहाका जनतालाई स्वस्थ राख्ने काम गर्नु पर्छ भन्दै म आफ्ना कुरा राख्न चाहन्छु धन्यबाद ।

माननीय डिल्ली राज पन्त

माननीय सभामुख महोदय २०७८/०७९ कोनीति तथा कार्यक्रम माथिको छलफल भैराखेको छ म सरकारलाई धन्यबाद दिन चाहन्छु ढिलै भए पनि यो सदनमा आएको छ र सबभन्दा पहिला बागमती प्रदेश नेपाली कांग्रेसका सभासद बाटउठायका गरियका कुराहरु प्रति म खेद गर्न चाहान्छु नेपाली कांग्रेस हिंशा वादि नभएर अहिंशा वादि हो सभासदले गरेका कुरा माथि मेरो बेमति रहेको छ नेपाली कांग्रेसको आदर्श र सिद्धान्त माथि हुने छ र सँगै निजले आफुले दियको बक्त्य प्रति क्षमा गरेको कुरा पनि म सदनलाई अवगत गराउन चाहन्छु नीति तथा कार्यक्रम समयमा ल्याउन पर्ने थियो तर त्यो हुन सकेन हतार गरेर ढिलो आयको छ धेरै समस्याका कुराहरु नीतिका कुराहरु जति लेखेको छ सबै हतारमा अन्दाजको भरमा लेखेको जस्तो मलाई लागेको छ उपलब्धिहरुको समिक्षा सभाषदहरुले गर्न पर्ने यसकोलागि एउटा ठुलो टेबुल राखेर त्यसमा छलफल गरेर हामीले कति प्रगति गर्यौं किन गर्यौं कसरि गर्यौं भन्ने कुरामा त्यो छलफल हुन पर्छ नत्र यहा के आयो भने आफै निति कार्यक्रम ल्याउने आफै

बजेट ल्याउने आफै काम गर्ने आफ्नो समिक्षा आफै गर्ने हामीले भनेकोकुरा सभासदले भनेको कुरा केहि सरकार उत्तरदायी हुन्छ भन्ने कुरा देखिएन मलाई एउटा कुरा पञ्चायतको बेलाको याद आयो यहा माननीयहरु धेरै हुनुहुन्छ मनत्रीहरुलाई कतिको थाहा छ छैन तयो मलाई थाहा छैन २०३६ शालको कुरा हो मदनकृष्ण श्रेष्ठ र हरिबंश आचार्यले एउटा हासो ब्यङ्गय बनायका थिय कमेडिको बनाका थिय त्यहा एउटा कुरा उठेको थियो त्यहा पञ्चायतमा बिकासको मुल फट्छ है भन्ने कुरा धेरै प्रचलित रहेको थियो र यो प्रचलनलाई उहाहरुले हास्य व्यङ्ग्यको रुपमालिदा खेरि एक जनाले सोध्छ मदन कृष्ण श्रेष्ठलाई उले सोध्दा खेरि नाई मैले देखेन ल तिमि रेडियो नेपाल सुन्ने गर्या छैन तिमिले गोर्खा पत्र पढ्ने गर्या छैन भनेर एउटा हास्यब्ग्य बनाका थिय त्यसैले यो सु.प लाई हेर्दा पनि हामीलाई आउने पुस्तालाई यहि नीति कार्यक्रमको समिक्षा जो च त्यहि देखाउन पर्छ तयो लेखेको पढ्या छैन प्रदेश सरकारले कति बिकास गरेको छ भन्ने कुराको जवाफ दिन पर्छ यसमा मलाई एउटा चुट्किलाको याद आउछ एक जना बिद्यार्थि ईन्।जिनियर क्यामपसमा भर्ति हुन गयछ र त्यो हुदा खेरि उले फम फिलअप गर्यो र गरिसके पचि त्याहा एउटा पिएन रहेछ पियन काम गर्ने पियन त्यो पियन लाई सोधेछ दाजु म यहा भर्ना हुन आयको हु यो क्याम्पस कस्तो छ भन्दा खेरि धेरै राम्रो छ हजुर मैले पनि यहिबाट ईन्जिनियर पास गरेको हु भन्ने कुरा उले भन्थ्यो झण्डै मलाई ति कुराहरु पनि आयका छन र नीतिका कुरामा आज फेरि बिश्वको बाल श्रमिक बिरुद्धको दिबस पनि हो जुन १२ म यो दिवसको शुभकामना दिन्छु र सँगै के भन्ने चाहन्छु भने पछि गत बर्षको नीति कार्यक्रममा जो बिदेशिने नागरिकहरु हुन उनिहरुलाई यहि रोजगार दिने कुराहरु भएको थियो ति बिदेशियका नागरिकले कतिले यहा रोजगार पाए त्यो उल्लेख भएन हुन पर्ने थियो र यो नेपालको प्रजातन्त्र स्थापनाको लागि गणतन्त्र स्थापनाकोलागि यहा आफ्नो रगत बगाउने पसिना बगाउने नागरिकहरु ५० डिग्रि सेल्सियसमा काम गरेर देशलाई चलाई राखेका छन र उनिहरुको बारेमा सरकारले के सोचेको छ त्यो पनि यहा यको छैन र यो नीति कार्यक्रम बनाउदा मलाई फेरि १६ सालमा उहा प्रधानमन्त्री भएको बेला उहाले योजना आयोग सँग भनेको कुरा बडा मजाले याद आयको छ त्यतिबेला योजना आयोगले बिपि कोईराला प्रधानमन्त्री भएको बेला हामीले कस्ता योजना बनाउने भनेर उले सोध्दा खेरि बिपि कोईरालाले भनेका थिय तपाई एउटा गरिब किसानको फोटो आफ्नो सामन्यमा राखुस र त्यो हेरेर योजना बनाउदा सफल हुन्छ भन्ने कुरा उनले गरेका थिय म यो सरकारलाई सोध्न चाहन्छु यहा कसको फोटो राखेर यि यिजनाहरु आयका हुन र कसको लागि आयका हुन यहा यस्तो ठोस यो कुराको लागि योजना हरु ल्याका हुन भन्ने हामीले केहि देखेन गत बर्षको जस्तो खुद्रे नीति अहिले केहि नया आउछ भन्ने कुरा सुनियको थियो र मैले केहि पनि चेन्ज देखेन यहा माननीय कृषि मन्त्रि हुनुहुन्छ पर्यटन मन्त्री हुनुहुन्न म एउटा उदाहरण के दिन चाहान्छु भने पछि८०० किलो आलुको बितरण गरियो भन्ने कुराहरु आयको छ यहि नेर कानुन मन्त्रालय रहेको छ अहिले आर्थिक मामिला तथा मन्त्रालय रहेको छ यो कृषि को भवन हो यहाको यले जिल्ला भरिको कृषिको काम हेर्थ्यो त्यतिबेला त्यो ८०० किलो किन भन्न पर्यो त्यो त जम्मा ८ कुण्टल पो हो त त्यति त १ बोरामा जान्त्यो उति बेला अहिले हामी प्रदेश भरिमा ८०० किलो खनेर देखाईरहका छ गत बिगतमा हामीले

जडिबुटु प्रशोधन केन्द्र खोल्ने भनेर कुरा गरेका थियौ यहा हामी कति लाग्छ २८ लाख ४ हजार प्रशोधन गरेर बेच्यौ भन्ने कुराहरु आयको छ त्यो प्रशोधनका कुराहरु कता गय त्यसैले यो खालि हतारमा ल्याको जस्तो मलाई लागेको छ यहा औद्योगिक क्षेत्र स्थापना ग्रने कुरा ३ बर्ष देखि आयको थियो अहिले हेर्दाखेरि त्यो घटेर औद्यौगिक ग्राममा आयको छ यो किन हुदैन सरकारको नीतिमा सँघ र स्थानीय तहसँग समन्वयका गरेर जाने भन्ने कुरा गरेको छ त्यो हामीले देखेको छेन प्रत्येक स्थानीय तहका पदाधिकारि सँग सोध्दा खेरि हामी सँग चैन भन्छ केन्द्रले पनि त्यहि भन्छ । हामीले राष्ट्रिय गौरवका योजनाहरु प्रादेशिक गौरवका योजनाहरु स्थानीयको ईच्छाअनुसारले हुन पर्ने योजनाहरु यसमा समाबेश भएको चैन र अनि यो ३२ अरबको बजेट गत बर्ष यो गर्यौं उ गर्यौं भनेर धेरै ठुलो यो समिक्षा मा दियको छ ३२ अरबमा केहि काम त हुने नै हो ३२ अरब खर्च गरेर केहि पनि भएन भने त कस्तो होला केहि कुरा भएको छ देखिएको छ केहि कुरा राम्रो पनि छन नभएका होईनन् तर यति भएर पनि त्यो ३२ अरबले काम गरेको जस्तो त्यसको प्रतिफल हामीले पाएनौ एउटा म यो सरकारलाई फेरि अनुरोध गर्न चाहन्छु यहा मर्यादा पालकहरु हुनुहुन्छ यहा १० मिनेटमा चेन्ज हुन्छन बाहिर जान्छन आरमा गर्छन आउछन हामीहरु कहिले यता फर्केर कहिले यो खुट्टा माथि राखेर कहिले उ खुट्टा माथि राखेर कहिले बाहिर गयर आफ्नो थकाई मेटाउछौ यि तिन चार जना क्यामेरा म्यानहरु रहेका छन यि ४ घण्टा उभियर काम गरेका छन यिनिहरुलाई सानो स्टिलको व्यवस्था गर्न नसक्ने ले हामी यो गर्छौं त्यो गर्छौं भन्दा मलाई श्रम लाग्छ लाज लाग्छ कि आफ्ने प्रदेश भित्रका र सचिवालयहरु २-३ घण्टासम्म पानी नखाएर उभियका छन तिनिहरुको लागि केहि गर्न सकियको छैन र अन्तमा जो नीति तथा कार्यक्रम आयको छ यो आउन नै पर्थ्यो स्वागत गर्नै पर्ने थियो कार्यान्यिवन पक्ष कस्तो हुन्छ हेर्न बाकि नै रहेको छ हामी सबैलाई धन्यबाद ।

माननीय टेक बहादुर रैका

माननीय सभामुख महोदय प्रदेश सरकारले ल्याको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रिम गरिमामय सदनमा छलफलको लागि पेश भएको छ र हामीले छलफल पनि गरिरहेका छौ निति तथा कार्यक्रम १- १३६ बुदा सम्म लेखेर आयको छ र यसमा पुरानो गत बर्षको नीतिलाई शब्द परिमार्जन गरेर पाना हरु सुधार गरेर ल्यायको छ र यसमा धेरै मेहेनत गरेर धेरै शब्दावली थपेर अति शुन्दर राम्रो तरिकाले लेखेर ल्याको छ लेखेर मात्र हुदैन यसलाई व्यववहारमा उतार्न अति आवश्यकता रहेको छ अनि मात्र रामरो हुन्छ सभामुख महोदय अगाडि हामी भन्थ्यौ गास बास शिक्षा स्वास्थ्य रोजगार लाई अगाडि बढायो भने जब स्वास्थ्य नै छैन जिबन नै छैन भने खानाको केहि औचित्य छैन । प्रदेश सरकारले स्वास्थ्य सम्बधी यो नीति ल्याको छ यसमा उहाहरुको लागि पुर्ब तयारिको लागि सरकारले बजेट बिनियिजन गर्नु पर्छ र पहाडि क्षेत्रमा भोकमारीको समस्या बढ्न सक्छ र यहि पनि कैलाली जिल्लामा अथवा कञ्चनपुरको कुरा गर्ने हो भने मजदुर गरेर खाने मान्छेले यदि त्यो गरेन भने४ बाच्न गारो छ हामीले शिक्षा क्षेत्रमा बिद्यार्थिको भविष्यमाथि खेलबवाड भै रहेको छ लाखौको लगानी गरेर बिद्यालय जान पाईरहेका छैनन् एउटा कुरामा रोजगार सम्बन्धमा यहा धेरै राम्रो कुरा लेखेको छ १५४ नम्बर धारामा कमजोर अवस्था

भएका दलित राउटे मुस्लिम लोपोन्मुख सिमान्तकृत जातिलाई भनेको छ सबैलाई यउटै मा राखेको छ वादि पनि त्यसमा रहेको छ राउटे पनि त्यसमा रहेको छ हलिया पनि त्यसैमा रहेको छ र अर्को पनि छ कहा बाट हुन्छ यो सबै बनाउने प्रदेश सरकार सँग बरु के छ भने दलितको हामी यो बर्षमा यो काम गर्छौ मुक्त कमैयाको लागि हामी यो काम गर्छौ कमैयाको लागि यो काम गर्छौ राउटेको लागि यो गर्छौ यति बजेट बिनियोजन गरेको छ हामी यो काम गर्छौ त्यसको साथै बादि समुदायमा हामीले यो बर्षमा यो काम गर्दै छौ यो मात्रे गर्नु पर्छ भन्ने ठाउमा २ ठाउमा देखेको छ र सम्पुर्न एकै ठाउमा हाल्देको छ त्यस्तै २४४ मा सिप सिकौ र उत्कृष्ट बनौ महिला दलित पछडि पररेका बर्ग समुदायको लागि सिपमुलुक कार्यक्रमको व्यवस्था गर्ने भनेको छ यसमा पनि कति हो त महिलाको लागि हाम्रो ९ जिल्लामा कति महिला सलितको लागि समाबेश गर्ने कति बनाउने कति बादिका बनाउने कति सबैको जनसंख्याको आधारमा बजेटले ल्यायो भने राम्रो हुने थियो फेरि एक ठाउमा के देखिएको छ भने यो ३६ नम्बरमा नमुना गाउ आफै बनाउ ११६ गाउमा नमुना कृषि तथा बिकास कार्य सञ्चालन हुने रहेको छ यसमा ११६ गाउपालिकाको नाम सहित किटान गरेको भए प्रदेश सरकारले हाम्रो गाउमा हाम्रो वडामा यो यो काम ग्रने छ भन्ने४ त्यहाको जनता हासोस अ जनता ११६ ठाउमा काम बन्छ कि बन्दैन गत बर्षमा योजना आयको पनि हो बोट पनि रोपेका हुन स कोदो पनि छरेका हौ कोदो पनि छरेका हौ स्याउ पनि लगाको हो कति उब्जनी भयो भन्ने तथ्यांक प्रदेश सरकार सँग केहि पनि छैन यो पनि त्यस्तै होला जस्तो मलाई लागिरहेको छ माननीय सभामुख महोदय अहिले हामी राज्यको संरचनामा धेरै कुरा गरेका छौ समानुपातिक यो प्रदेश सभाका प्रत्यक्ष त्रफ समानुपातिक मानीयलाई पनि आगामि बर्षमा समानुपातिक तरिकाले बराबर हिस्सा गर्नको लागि मन्त्रालयमा छलफल गरेर समानुपातिक व्यवस्था हुन पर्छ बिगतको सालमा काखा र पाखा गरेको छ यो कुन शब्द हो प्रदेश सरकारले ल्याउन पर्छ हामीले साढे चार बर्षको अवधिमा अब करिब करिब डेढ बर्षछ भन्नुस साढे तिन बर्ष त्यसै गयो बिगत पछाडिआउने माननीय कोलागि पनि यो ब्यवस्था गर्न पर्छ किनभने राज्यमा त हामीले पार्टिको मत बाट प्रत्यक्ष मानीय त चुनाव जितेर आउनु भएको हो पैसा दिदा पनि एउटा ३ करोड पाउने अर्कोले जिरो माननीयको मनमा आयो भने दिने नत्र नदिने एकल निर्णयको आधारमा यो कहाको भिक माग्ने प्रथालाई अन्त गरेको हुनाले हाम्रो त कुरा के छ भने यदि पाउनुहुन्छ भने संघिय सरकारले काटेको छ यहा पनि यदि यहा दिने हो भने समानुपातिकलाई पनि त्यसको भागेदारी सरकारले बनाउन पर्छ यदि बनायन भने के हुन्छ त यो सरकारको नीति तथा कार्यक्रममा समानुपातिक समावेशिताको हामी ब्याख्या गर्ने सदनमा समानुतापिक सभासदलाई पक्ष बादि बनाउने मन थियन भने यसको के औचित्य रहन्छ र जनताले के भन्छन भन्ने कुरा राख्दै र किताबमा राम्रो बनाउने र प्रदेश सरकारले राम्रो ल्यावस भन्ने कुरा राख्दै बिदा हुन्छु धन्यवाद ।

माननीय हर्क बहादुर कुँवर

माननीय सभामुख महोदय आ.ब ०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम महत्वपुर्ण कार्यक्रम यो सरकारले ल्याको छ यसको लागि म धन्यबाद दिन चाहन्छु । साथै पहिलो प्रदेश प्रमुख मोहन राज

मल्ल असमाहिक निधन भएको कारणले उहाको आत्मा प्रति श्रद्धाञ्जली र उहाको परिवारमा श्रदान्जली अर्पण गर्न चाहान्छु समितिको तर्फ बाट यहा प्रदेश माननीय ले के यम पति जुन अशब्ब बोल्नु भएको छ त्यसको लागि पनि खेद ब्यक्त गर्न चाहन्छू र त्यस्तै संघिय सरकारका प्रधानमन्त्रीले जुन राष्ट्र बिरोधि काम बोल्नु भयो २४ घण्टा नबित्दै त्यसका लागि पनि घोर भर्सना गर्छु र तत्काल त्यसता मन्त्रीले मागेर जो नेपाली आमा प्रति आघात बोल्नु भएको छ त्यसको लागि देश द्रोउहिको कानुन लगाउनु पर्छ भन्ने म सभामुख मार्फत भन्न चाहन्छु सभामुख महोदय हाम्रो अगाडि चुन्निको र सम्भावना बोकेको छ यो प्रदेश यो नीति तथा कार्यक्रमले समिक्षा गरोस म आग्रह गर्न चाहन्छु कहि गल्ति कमजोरि भएको छ भने त्योलाई सच्यायर अगाडि बढौ र आगामी दिनमा पिछडियका बर्गका लागि पनि हामीले कार्यक्रम ल्यउ भन्ने कार्यक्रम गर्न चाहान्छु र यो नीति कार्यक्रमको स्वागत गर्न चाहान्छु समर्थन गर्न चाहन्छू । र यो सारमा धेरै राम्रो छ अब यो रुपमा हेर्न बाकि रहेको छ यले रुपमा कार्यान्वयनको बलियो बनावस भन्ने म भन्न चाहान्छु र म धेरै समय लिने पक्षमा छैन सभामुख महोदय म बुदागत रुपमा टिपोट गरेको छु छोरि जन्मने बित्तिकै प्रति महिना ५०० सयको दरले २० बर्ष यो सरकारले बजेटमा ल्यावस यदि २० बर्ष भित्र उल्ले अन्यत्र गयो अथवा पढाई छोड्यो भने तयो फ्रिज जान पर्छ भन्ने मेरो माग रहेको छ म सभामुख महोदय मार्फत ध्यानाकर्षण गर्न चाहन्छु बजेट जेष्ठ नागरिकलाई साठि बर्ष काटेकालाई स्वास्थ्यको व्यवस्था गर्ने भनेको छ पहुच बालाले त्यो सुबिधा लिन सक्छन हरेक ६० बर्ष पुगेका नागरिकलाई नागरिकताको आधारमा बर्षको ६ हजारको सरले यि नागरिकलाई यो बजेटले सम्बोधन गरोस भन्ने म अनुरोध गर्न चाहन्छु । दलित सुकुम्वासी लालपुर्जा प्रत्येक दलितलाई हामीले एक पालिकामा सयको आधारले जनसंख्याको आधारमा पालिकामा पिडितलाई लालपुर्जा र जग्गा खरिदको लागि यो बजेटमा पनि समाबेश गरियोस भन्ने म अनुरोध र उध्याना कर्षण गर्न चाहन्छु । बुदा न. ४ प्रदेश भित्रका दिदिबहिनिहरुको तल्लो आङ खस्ने यो प्रदेशमा पहाडि भागमा अलि बढि रहेको छ अहिले पनि मान्छेहरु पहाडि भुभागमा दिदिबहिनहरु साह्रै पिडामा बाच्नु भएको छ त्यसकोलागि पनि तल्लो आङ खस्ने महिलाको लागि पनि प्रत्येक पालिकामा बजेटको ब्यवस्था गरियोस भन्नेम अनुरोध गर्न चाहन्छु । युवाहरु हामीले प्रदेश स्वरोजगार बिधेएक पारित गरिसकेका थियौ सभामुख महोदय २ बर्ष २३ बजेट बितिसकेको छ त्यसको कार्यान्वयनको पाटो बिदेश बाट आयका कोरोना पिडित अथवा बेरोजगार युवाहरुलाई रोजगारीको लागि प्रत्येक युवालाइ हाते जस्तो लाई त्यो बजेटले व्यवस्था गरोस भन्ने पनि म सभामुख मार्फत ध्यानाकर्षण गर्न चाहान्छु । सभामुख हामीले जस्तो उद्योग कृषि क्षेत्रमा हामीले बोलेका छौ यो सारमा यो बोलेको छ यो स्वागत योग्य मैले भनि सके त्यहि पनि कृषि क्षेत्रमा हामीले किटको व्यवस्था अरुमा लेखेको छ हाम्रो प्रदेशमा किम्मुको खेति त्यो बाट बढि आयआर्जन हुने हुनाले कृषक दाजुभाईलाई त्यसमा समेटि खेति योग्यमा परिणत गरि यो बजटमा समाबेश गरियोस भन्ने म अनुरोध ग्रन चाहन्छु साथै यो बजेटमा हामीले कसरि अगाडि बढ्ने यो नीति कार्यक्रममा यलाई जनतालाई बिचको लैजानु युवाहरुलाई हामी स्वाभामानी कसरि बन्न सक्छौ आतमा नर्भर कसरी बन्न सक्छौ मैले यो ६ वटा बुदामा यो सारमा यसरि भनेको छु सभामुख महोदय मैले माग राखेको छु सभमुख महोदय मैले बिगतमा

पनि माग राखेको थिय यो छोडुवा गाईलाई लम्किमा पनि यलाई गौ पालनको व्यवस्था गरो स प्रदेश सरकारले त्यसबाट पनि आयआर्जन गर्न सकिन्छ त्यसमा जस्तै दुध मह घिउ अथवा त्यसको मल घिउ अथवा धेरै किसिमका पनि अहिले काठमांडौ अथवा अन्य सहरमा बिक्रि हुने गरेको छ हामी यस्तो कुरामा किन ध्यान दिन सक्दैनौ हामी कृषकका छोरा आज दाजुबाई दिदिबहिनीहरु हामीले पालन पोषण गरेका ति छोडुवा गाईबस्तुको समाधान गरियोस होईन भने त्यो जग्गा प्रदेश सरकारले कसैलाई त्यो लिजमा दियर अथवा गाई पालनको लागि बिनियोजित बजेटको यो बिधेएकले गरोस भन्ने म चाहन्छु र बडा दुखको कुरा यो बजेटले उठाउनै पर्छ म आफै पनि एउटा समितिको अध्यक्ष पनि हो हाम्रो प्रदेशमा ४ वटा समिति रहेका छन हाम्रो कार्यकाल सवा ३ बर्ष बिति सकेको छ अहिले सम्म हाम्रो कार्यालयमा एउटा ढोका खोल्ने कार्यालय सहयोगि पनि छैन हामीलाइ धेरै दुख लाग्यो । यो सरकार सँग हामीले बारबार अनुरोध गर्यौ एउटा दरबन्धी कम्युटरको एउटा कार्यलय सहयोगी देहोस भन्ने हामीले बारबार अनुरोध गर्दा अहिले सभापति जिहरु आफै ढोका खोल्नु हुन्छ आफै चिया बनायर अतिथि हरुलाई खुवाउनुहुन्छ यो दुखको कुरा छ त्यसैले सभामुख महोदय मार्फत अब आउने बजेटमा ४ वटा समितिमा ४ वटा कम्प्युटर ४ वटा कार्यलय सहयोगिको व्यवस्था होस भन्ने भनाईका साथ मेरो भनाई अन्त गर्छु धन्यबाद ।

माननीय नेपालु चौधरी

माननीय सभामुख महोदय, सरकारले आ.ब २०७८/०७९ को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छ हामीले यसमा अहिले छलफल गरिरहेका छौ निश्चयनै सरकारले नीति तथा कार्यक्रम ल्याउदा धेरै राम्रो धेरै आकर्षक ल्याएको जस्तो अनुभुती धेरैलाई भएको होला भन्ने मलाई लागेको छ यसमा धेरै कुराहरु बिगतका बर्षमा योजना देखि लगायतका धेरै कुराहरु बिगतका समेटेको भए पनि अझै छुटेको जस्तो लागेको छ यसमा खास गरि धेरै कुराहरु आईरहदा हामीले यो मञ्च बाट मुख्यमन्त्रीलाई जवाफ दिने क्रममा प्रदेश सभालाई उहाले सक्षम सबल र मर्यादिद बनाउन आवश्यक पर्ने साधन स्रोतको कुरा उठ्ता उहाले गत बर्ष मैले यो कुरा छुटाको हु आउदा दिनमा यो कुरा नछुट्ने गरि प्रतिबद्धता भनेर बोल्नु भएको थियो र अहिले १ बर्ष पँछि त्यो कुरा छुट्न गयको छ र माननीय सभामुख मार्फत जानकारी गराउन चाहन्छू र अगिनै अर्थ बिकास तथा प्राकृतिक स्रोत समितिका अध्यक्षले केहि कुरा राख्नु भयो र सचिवालयका मात्र कुरा रआख्नु भयो तर मलाई यो लाग्छ यो प्रदेश सबै लाई या कर्मचारी होस या अन्य होस महानुभावहरुको कुरा होस सबैलाई व्यवस्थित गर्नको लागि पर्देश सरकारले पहल गर्ने छ र यसमा बजेट राखेर आवश्यकता रहेको मैले आभाश गरेको छु र निश्चय नै अहिले यो मैले बजारमा कहि कतै सुने यसमा उल्लेख गरेको छ यस्ता कुराहरु सम्मपन्न गर्ने गरि बजेट बिनियोजन गरिने छ भन्ने कुरा उल्लेख गरेको छ र यस पटकको बजेट बिनियोजन गर्ने कुरामा मलाई लागेको छ बजेट भित्र भित्रै बनेको छ समितिले अहिले नीति तथा कार्यक्रममा छलफल गरेका छौ र धेरै कुराहरु बजेट अनुहार हेरि हेरि आउदै छ भन्ने कुराहरु सुनिरहेको छ हिजोका दिनमा हामीलाई प्रत्येक मन्त्रलाय वा सोधिने गरेको थियो तपाईको क्रमागत योजना के हो तपाईले कुन कुन योजनलाई प्राथमिकता दिदै

हुनुहुन्छ भन्ने सिधिन्थ्यो यसपटक फोन समेत नउठाउने सम्म हामीले पाएका छौ त्यसैले यसपली बजेट कस्तो आउछ भन्ने कुरा अहिले नै शंका गर्न पर्ने अवस्था आयको छ र हामीले बिगतका बर्षमा क्याम्पसको निर्माणको लागि कुरा गरेका थियौ एक जना एक नमुना क्याम्पस भन्ने कुरा तथा शैक्षिक बिकासको कार्यक्रम दिने भनेका थियौ तर सामुदायिक क्याम्पसहरु अहिले पनि धराशयि अवस्था रहेका छन त्यहाका प्राध्यापकहरुले तलब खान नपाएरे क्याम्पस यति धेरै ऋणमा डुबेको छ त्यो भएर सामुदायिक क्याम्पसलआई अनुदान दिने कुरा यो नीति तथा कार्यक्रम आवस भनेर भनेका थियौ र अहिले यो कुरा छुटेको छ र सामुदायिक क्याम्पसलाई अनुदान दिने कुरा उल्लेख गरिनु पर्छ र बजेट बिनोजन गरिनु पर्छ भन्ने कुरा म राख्न चाहान्छु र हामीले सदनमा पटक पटक बोलेका छौ माननीय ज्युहरुले कुरा राखु भएको छ के हाम्रो सुदुरपश्चिम प्रदेशमा हामीले भ्रष्टाचारको अन्त गर्छौं भनेर बोलिरहदा भ्रष्टचार कहि कतै अझै सरकारले ने बढावा दिदै छ कि भन्ने कुरा बजारमा सुनिदै छ त्यसैले सरकारको ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छु यो सरकार भ्रष्टाचार अन्त्य गर्नको लागि तयार हुन पर्छ र यसमा हामी सबै सांसदले पनि साथ दिनु पर्छ भ्रष्टाचार अन्त गर्न लागेन भने यो नीति तथा कार्यक्रम मा ल्यार मात्रै यो झन फस्टाउदै जाने छ त्यो भएको कारणले हामी सबै एक ढिक्का भएर यो भ्रष्टाचार को अन्त गर्नका लागि अगाडि बढ्न पर्छ । मैले गत बर्ष पनि नीति तथा कार्यक्रम मा हाम्रो सुदुरपश्चिमको गाउपालिकाको सबै वडामा एउटा बैंक पुर्याईने छ भन्ने उल्लेख गरेको पाईयको थियो रमलाई लागेको छ अहिले पनि पहाडि जिल्ला नभएर तराईका जिल्लाका वडामा पनि बैंकको स्थापना भएको छैन । म फेरि सरकारको ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छु कि जहाँ बैंकको स्थापना भएको छैन त्यहा जनताको पहुचको लागि सहकारी संस्थाहरुलाई सुदृढ गर्नको लागि उहाहरुलाई काम गर्न सजिलो गर्नका लागि कामहरुलाई सजिलो बनाउनको लागि बैंकको स्थापना गरिने छ भन्ने कुरालाई निरन्तरता दिन पर्छ सरकारले त्यसको निमित्त अलि बढि पहल गर्न पर्छ भन्ने कुरा म राख्न चाहन्छु मैले धेरै कुरा राख्न भन्दा माननीय ज्युले धेरै कुरा राखु भएको छ हामीले यो प्रादेशिक आयोजनाका कुराहरु मलाई लाग्छ यो कुन कुन चिजलआई कहा कहा का चिजलाई प्रादेशीक आयोजनाका गौरब मान्ने भन्ने कुरामा छलफल गर्न जरुरि थियो । र छलफलको माध्ययमबाट प्रादेशिक आयोजनलाई प्राथिमिकता दिदै बजेट बिनियोजन गर्न प्रने थियो र यसको साथै मलाई एउटा कुरा अझै थप्न मन लाग्यौ हामीले गत बर्ष पनि भनेका थियौ कि सु.प मा हामीले सबैको घरमा स्वच्छ खानेपानी पुर्याउने छौ भनेका थियौ त्यसको लागि हामीले नया योजना दिने छैनौ जहा पुराना योजना छुन तिनलाई निरन्तरता दिदै ति सम्पन्न भए पछि मात्र हामीले नया योजनामा रकम बिनियोजन गर्ने भनेका थियौ तर हाम्रो पहाडको छाडौ तराईका धेरै गाउपालिकामा ट्यांकि मात्र ठडियको अवस्था छ न त्यहा पाएप हाल्ने बजेटको व्यवस्था छ न त्यहा अन्य व्यवस्था ग्रने सन्द्रभममा प्रदेश सरकारले बोलेको छ त्यसैले मैले यो कुरामा अब सरकारले सम्मपन्न गरोस त्यसबाट जहा पानि पुग्न सक्ने त्यसपछि मात्रै बाकी रहेका जनतालाई धाराको कुरा गरोस भन्ने कुरा म राख्न चाहन्छु एकतिर घर घरमा पानि पुर्याउने कुरा गरेको छ अर्को तिर टंकि निर्माण गर्ने र अर्को तिर धारा पनि दिने हो भने तयो पानि बनाको केहि काम छैन त्यशैले जहा जहा

खाने पानी बनाको हो त्यो ठाउमा अलिकति समस्या भएको ठाउमा धारा दिने कुरा म राख्न चाहन्छू र आभाश सुधार कार्यक्रम म बिपन्न परिवार का लाई घरको छानो बिस्थापन भनेको छ यो संघिय सरकारले हिजो ल्याको पे ष्ट गरेको जस्तो लागेको छ अहिले छानो प्राय गाउतिर छैन जस्तो लागेको छ सबैले टिनको छानो छायकोजस्तो छ तर यो यकिकृत बस्ति को कुरा आयको छ यो तिर पनि सरकारले ध्यान दिन पर्छ भन्ने कुरा म राख्न चाहन्छु र यदि यकिकृत बस्तिलाइ बढि सरकारले महत्व दियर सरकारले व्यवस्था गर्यो भने हामीले जो खाद्यान्नले भोग्दै आयको समस्या उत्पादन र अनि बढवा हुन्छ भन्ने कुरा म रआख्न चाहन्छु र हामीले जसरि बजेट बनाईसकेपछि नीति तथा कार्यक्रममा छलफल गरिरहेका छौ मलाई लाग्छ अझै पनि सरकारले सबैलाई समेट्ने गरि बजेट सच्यायर १ गते बजेट ल्याउने छ भन्ने कुरा राख्दै आफ्नो भनाई अन्त गर्छु धन्यबाद ।

माननीय अमर बहादुर साउँद

माननिय सभामुख महोदय सर्बप्रथम त म नेपाली राजनीतिमा देखा परेको चरम आचरणको खडेरि परेको बेलामा यस प्रति खेद प्रकट गर्न चाहन्छु र यो बाट नेपाली राजनीति माथि उठ्न पर्छ भन्ने मेरो धारणा राख्न चाहन्छु । माननीय सभामुख महोदय हामी आठौ बजेट टेबुल भएपछि निरन्तर बिधेएकका सिद्धान्त र प्राथमिकता निति र कार्यक्रम अब लगतै बजेट आउने का सन्दर्भमा हामी निरन्तर रुपमा जुटेका छौ र म सरकार सँग अनुरोध गर्न चाहन्छु प्राथमिकता र सिद्धान्त निति र कार्यक्रम र बजेटको पादन्यता कायम गर्नकोलागि र त्यो पादन्यता मिलाउनको लागि सरकार सँग आग्रह गर्न चाहन्छू यो आज हामी नीति तथा कार्यक्रमको सन्दर्भमा ३०७ वटा बुदामा बिगतका सरकारका गतिबिधिका समिक्षा र आगामी आ.ब ०७८/०७९ को निति तथा कार्यक्रमका बिषयमा कुरा गरिरहदा सरकारले बिभिन्न मेहेनत गरेर बिभिन्न क्षेत्र बिभिन्न जातजाति सबैलाई समेटेर यो कार्यक्रम आयको मैले अनुभव गरेको छुँ र यसको स्वागत पनि गर्न चाहन्छु र कुनै पनि दस्तावेज कहिल्यै पनि पुर्ण हुन सक्दैन यो हामी सबैलाई महशुस भएको र हुन पर्ने हुन्छ त्यसैले मेरो बिचारमा यो नीति तथा कार्यक्रम अध्यन गर्दा केहि कुराहरु छुट्न गको कुरा मात्र म यहा माननीय सभामुख मार्फत सरकारको ध्नाकार्षण गराउन चाहन्छु बिशेस गरि बिभिन्न बिषयमा माननीयहरुले कुरा उठाउनु भयो र अहिले सम्मको हाम्रो सरकार र सदनको समिक्षा गरि रहदा हाम्रो सरकारका केहि कमिकमजोरिहरु आगामी दिनमा हामीले केहि नीतिका कुरामा सुधार गर्न पर्ने देखिन्छ सर्वप्रथम त हामी अहिले सम्म हाम्रो प्रदेश सरकारका तर्फबाट र त्यसको मातहतका कार्यालयबाट खर्च भएको बजेट छ त्यसको समिक्षा अनुगमन प्रणालीलाई शुस्त दुरुस्त गर्नको लगि सरकारलाई अनुरोध गर्न चाहन्छु र आगामी बजेटमा अनुगमन प्रणालीलाई अलिकति छिटो गर्न त्यो सुझाव दिन चाहन्छु त्यसै गरि अहिले कोरोना महामारीबाट सृजित बेरोजगारीको समस्या सम्पर्क आर्थिक बर्ष ०७५/०७६ मा नै सुदुरपश्चिम प्रदेश सरकारले स्वरोजगार कोषको जो व्यवस्था गरेको छ साढे तिन बर्ष भै रहदा यो युवा स्वरोजगार कोष सञ्चलानमा नआउनु यो हामी सबैको लागि दुख को कुरा र क्षम्मय कुरा होईन त्यसैले म सरकार सँग आग्रह गर्न चाहन्छु यो सरकार साउन महिना देखि नै युवा स्वरोजगार कोषलाई परिचालन गर्नको लागि प्रदेश सरकार अगाडि बढोस भन्ने नाग राख्न चाहन्छु ।

अर्को कुरा अहिले बिभिन्न कोणबाट अहिले प्रदेश सरकार गोजिललो भएको भन्ने कुरो खालको कुरा सुन्नमा आउछ कहिलेकाहि र देशको सम्पुर्ण आयात अत्यन्तै बृदि भएको छ र निर्यातमा कम भएको छ यो सबै कुराको चादोमादो मिलाउनको लागि कम्तिमा पनि हामीले यो प्रदेश सरकार हामी संघिय सरकारको कुरा नगरौ यो प्रदेश सरकारका मातहतका कार्यालयमा भएका जुन पुरा संरचना हरु र बिगतका भौतिक संरचना र भौतिक साधनलाई मर्मत सम्भार गरेर चलाउने नीति प्रदेश सरकारले आगामी आ.ब मा ल्यावस भन्ने म माग राख्न चाहन्छु किन भने यो नया सवारिसाधन नया भौतिक साधनहरु मात्रै किन्ने पुरानालाई त्यतिकै थन्कायर राख्ने जुन हाम्रो पृबितु रहेको छ यो हाम्रो नेपालको यो हाम्रो प्रबृतिको लागि यो हाम्रो सबै सरकारका लागि यो दुर्भाग्य हो भन्ने मेरो बिचार लकागेको छ त्यसैले हामीले आफ्नो आयात घटाउनको लागि पनि हामीले यो निति जरुरि रहेको छ र निर्यात बढेको देखाउनका लागि पनि यो नीति अगाडि बढाउदा यो २ वटैको तादोमेता मोल्न सक्छ भन्ने मेरो धारणा रआख्न चाहान्छु त्यसै गरि यो बजेटमा हामीले बिगतमा नेपाल सरकारको ध्यान पुग्न नसकेको ति बिकट दारचुलाका लिम्पियाधुरा लिपुलेक र कालापानी क्षेत्र का छाङग्रु कुटि यांग्रि जस्ता बस्तालाई उच्च प्राथमिकतामा राखेर सरकारले त्यहा कार्यक्रम लाने भन्ने खालको एउटा निति तथा कार्यक्रम ल्याको थियो यो बर्षमा मैले त्यो भेटाउन सकिन र अझै पनि त्यो सकिन्छ भने त्यो कुरालाई समेटेर र ति दुर्गम र राज्यको नजर बाट ओझेल परेका ठाउहरुलाई कम्तिमा नेपाल सरकारको अथवा सुदुरपश्चिमप प्रदेशको अनुभुति हुने गरि काम गर्नु पर्छ भन्ने मेरो धारणा राख्न चाहन्छु प्रदेस सरकारलाई आग्रह गर्न चाहन्छु । त्यसै गरि बिभिन्न खालका राम्रा कार्यक्रम छदा छदै हामीले यो सबै कुराको तादम्यता मिलायर बजेटले सम्बोधन गरोस र बिगतका माननीय ज्युका धारणा हामीले सुन्न पायौ क्रमागत योजना वा बहुबर्षे योजना जुन क्षेत्रमा पहुच वाला मन्त्री हरुरहेका थिय त्यहा त बहुबर्षे योजना आगामी यो आ.ब मा समेट्ने कुरा होला जो बिगतमा माननीय ज्युहरुका योजना परेका होलान यहा बहुबर्षे लाई र क्रमागतलाई मात्रै दृष्टिकोण गर्ने हो भने कसरि मिल्न सक्छ त्यशैले म माननीय सभामुख महोदय मार्फत प्रदेश सरकारको गम्भिर ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छु । आगामी आ.ब मा ति बिगत देखि जुन क्षेत्रहरु बजेटले सम्बोधन ग्रन सकेन ओझेल परे ति ठाउहरु बिशेस लाई प्राथमिकतामा राखेर त्यसपछि क्रमागत र बहुबर्षे योजनालाई अगाडि बढाउन अनुरोध गर्दै मेरो भनाई अन्त गर्छु धन्यबाद ।

माननीय देवकी मल्ल

माननीय सभामुख महोदय, हाम्रो प्रदेश सरकारले प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रमलाई म स्वागत गर्न चाहन्छु मेहेनत गरेर प्रदेश सरकार आर्थिक मामिला मन्त्रीले यहा प्रस्तुत गर्नु भएको छ उहालाई म हार्दिक धन्यबाद दिन चाहन्छु र निति तथा कार्यक्रम त्यो बुक हेर्दा खेरि असाध्यै राम्रो रहेको छ त्यो कुराहरु पहिलो भन्दा यसपालि अझ स्तर युक्त र राम्रो छ त्यसैलेमैले यसको स्वागत गर्न चाहन्छू त्यशैले अहिलेको आवश्यकताभनेको हामीले जो नीति बनाउछौ अहिलेको बजेट तथा कार्यक्रम हामी बानउछौ त्यो बजेट नीति कार्यक्रम शक्तिको आधारमा पहुचको आधारमा पावरको आधारमा र आफु केन्द्रित हुन हुदैन मेरो आग्रह रहेको छ त्यो स्पोट छनोट गर्दा खेरि समुदाय छनोट गर्द खेरि समुह

छनोट गर्दा खेरि ठाउ भुगोल छनोट गर्दा केरि त्यसमा एक दम बैज्ञानीक दृष्टिकोण समावेश होस भन्ने आग्रह गर्न चाहन्छु अहिले सम्म तिन वा बजेट हरु आयो राम्रा योजनाहरु पनि बने तर त्यो ठाउ छनौ गर्दा भुगोल चनोट गर्दा या त्यो कार्यक्रम छनोटौ गर्दा त्यति प्रभावकारी नभएको महशुस हुन्छ धेरै बजेट फ्रिज जाने हाम्रो जिल्ला बझाङको जिल्ला गौरवको आयोजना अहिले सम्म थला परेको स्थिति छ मैले यो सँग के जोड्न खोजिरहेको छ भने हाम्रो अनुगमन गर्ने कुराहरु निरिक्षण गर्ने कुराहरु योजना छनोट भैसके पछि चासोको बिषयमा प्रदेश सरकारको अहिले सम्मको अपुगताको बिषय हो त्यसैले यो बिषयमा बिशैस ख्याल गर्ने हो भने ध्यान गर्ने हो भने जो दस्ताबेज निति तथा कार्यक्रम बनेको छ यो धेरै राम्रो छ पढ्दा खेरि हेर्दा खेरि सबै क्षेत्रमा यो भित्र हेर्दा खेरि यो पर्यटकिय सर्किट भनेर राखेको छ यसमा बझाङका धार्मिक पर्यपटिक क्षेत्र हुदा पनि एउटा पनि आको छैन त्यसमा र यो लेख्नुपर्छ र अर्को कुरा हाम्रो बनको कुरा यो ३ बर्ष भयो टिम्मुर खेति किम्मु खेति जडिवुटिको हिसबले ४०० प्रजातिको जडिबुटि यहा पाईन्छ यसको प्रशोधन कसरि गर्ने बनाउने कि के गर्दा होला धेरै पटक छलफल भएको थियो तर काम केहि हुन सकेन यसमा दुखि छु सायद प्रदेश सरकारको ध्यान गयन म भन्न चाहन्छु त्यसै महिलाको क्षेत्रमा म के माग गर्न चाहन्छु भने केन्द्रमा महिला मन्त्रलाय छ तर प्रदेश स्तरमा महिला मन्त्रालय छैन जिल्ला स्तरमा महिला कार्यालयहरु छैनन महिला आधा भन्दा बढिजनसख्या त भनेको छ अधिकार दिन पर्छ भन्ने कुरा सबैको दिनमा त छ तर फंक्सनमा जादाखेरि कार्यान्वयनमा जाँदाखेरि महिलाका संरचनाहरु छैन्न त्यो खालको कार्यक्रम अगाडि बढाउने खालको भएको छैन प्रदेशमा महिला हुन्छ कि जिल्ल वा पालिका स्तरमा महिला को लागि गर्न सकिन्च कि प्रदेश सरकारको ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छु र माननीय ज्युले कुरा गर्नु भयो हामीजलाको आङ खस्ने समस्या सकिन्छ भने प्रत्येक पालिकामा हाम्रो ८८ वटै स्थानीय तहमा त्यसको समाधान कसरि गर्न सकिन्छ व त्यो लाई हामीले लैजान सकिन छ तयो खालको बजेटको व्यवस्था र त्यसमा महिला माननीयहरुलाई त्यसमा भुमिका दिने हो भने गरि अब माननीय सबै ज्युलाई महिला सँग जोडियको चिज हो त्यसमा महिलाको नेतृत्व भए राम्रो हुने थियो जस्तो लाग्छ अर्को कुरा बझाङ जिल्ला हिमाली जिल्ला हो पहिला केन्द्रमा पनि कुरा उठेको थियो म यहा पनि उठाउन चाहान्छु गाजा खेतिको कुरा त्यहा धेरै राम्रो हुन्छ त्यो हिमाली जिल्ला हो आयस्रोत जनिवन निर्बाहको लागि पनि त्यो हुने छ यो कुरामा प्रदेश सरकाको ध्यान जावस र यहाबाट केन्द्र सरकारलाई भन्न पर्छ भन्ने पनि धारणा आवस गाजा खेति सु.प तथा बझाङमा एकदमै राम्रो रहेको छ त्यलाई कसरि बैज्ञानिकल बनाउने सरकारको ध्यान जावस अनि यो दस्तावेजमा लेखेको छ घाईत अपाङ्गहरुलाई उचित सम्मान गर्ने कुरा लेखेको छ र उनिहरुको उपचार सहित जिबन निर्वाह गर्ने कुराहरु यो प्रदेश सरकारले गरोस बजेटमा त्यो कुरा आवस जन आन्दोलनका ससस्त्र जनआन्दोल लेखेको छ यसमा जनआन्दोलन पनि लेखियोस भन्ने चाहन्छू य संबिधानमा पनि लेखेको छ आखिर जनआन्दोलन बाट प्राप्त भएको यो देशको सम्पुर्ण राजनितिक उपजलाई हामीले नजर अन्दज गर्न हुदैन घाईते बेपत्ता को लागि व्यवस्था होस भन्ने म चाहन्छू र युवा स्वरोजगारको कुरा जुन उठाउनु भएको छ यो छिटो भन्दा छिटो लागु ग्रन व्यवस्था होस र बाकि कुरा बागमति प्रदेशको माननीय ले

बोल्नु भएको कुरा राम्रो छैन त्यसकोलागि खेद ब्यक्त गरौ र राष्ट्रिय राजनीतिमा अहिले हामीले गत बर्षको बैसाख देखिको हेर्दै आयका छौ हामी सबै समृदिको लागि बनेर यो प्रदेश सभामा आयका हौ तर साच्चिकै अन्तर आत्माले हृदयले जनताले पनि अनुगमन गरेको छ हामीले जुन किसिमबाट गरेका थियौ तर काम यकातिर कुम्लो बोकि ठिमितर यो भएको नै छ यो पुष्टी ईतिहासले नै गर्ला ठ्याक्कै भनेको जस्तो भएन तर अहिले राष्ट्रिय राजनीतिको हिसाबमा नेपाली कांग्रेस व्यवस्था संबिधान प्रतिको उहाहरुको लागि प्रश्न उठाउन राम्रो होला जस्तो लागेको छ उहाहरुले नेपाल कम्न्युष्ट पार्टि नेकपालाई ५ बर्ष सम्म सरकार चलाउ शासन गर भनेर मत दियको हो त्यो सकियन अनि राष्ट्रिय अशान्ति देशमा अलोकतान्त्रिक गति बिधि भै सकेपछि राष्ट्र प्रति व्यस्था उहाहरुको पनि म स्वागत गर्न चाहन्छू के केन्द्रको सवालमाके प्रदेशको सवालमा मधेश बादि दलहरुलाई हिजो मधैस बादिलाई सरकार दिनु पर्छ भन्दा घोर भनसना गर्ने आदरणिय नेताहरु अहिले मधेश बादि लको सहयोग लियर आफ्नो सत्ता टिकाउनको लागि पटक पटक अदालतालई खारेज गर्ने नागरिकता बिधेएक पनि खारेज गर्ने मतलब आफैलाई सबै भन्दा सुखदे ठान्नु यो देशको दुर्भाग्य यो राष्ट्रको दुर्भाग्य यो व्यवस्थाको दुर्भाग्य रहेको छ त्यसैले अहिलेको आवश्यकता भनेको राजनीतक दल सबै पार्टि को एकता हो भन्ने कुरा राख्दै फेरि पनि आदरणीय सभामुख महोदय प्रदेश सरकारले राखेको यो कार्यक्रम रहेको छ यलाई स्वागत गर्दै गर्ने प्रतिवद्धता ब्यक्त गर्दै बिदा हुन्छु धन्यबाद ।

माननीय प्रेम प्रकाश भट्ट

माननीय सभामुख महोदय, हामी यो बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम आ.ब २०७८/०७९ को बारेमा छलफल गर्न गैरहेका छौ र हाम्रो सरकारले कुबै मेहेनतका साथ ल्याको छ सर्बप्रथम त म यसको स्वागत नै गर्न चाहन्छु र यसको समय हाम्रो वजेट जस्तो लाग्छ अब १ गते बजेट आउदै छ र छलफल हामी यो पछि गरिरहेका छौ यसको बारेमा हामीसँग   समयमै योजना आयोग भनेको थियो त्यो योजना आयोग ले पनि खासै कुनै काम गरेको जस्तो लाग्दैन यो बने पछि कुनै ठाउमा योजना छलफल बहस कहि गरेको त्यस्तो केहि पनि देखेको छैन र यो नीति कार्यक्रममा यो हनुसारको बजेट पनि बनेको होला र यसमा थुप्रै कार्यक्रम आयका छन र यि नाराहरु जो पनि रहेका छन त्यो अनुसारको भएको होला भन्ने लागेको छ अब यो बारेमा भन्दा पनि बजेटको बारेमा छलफल हामी ग्रने तिर जानु पर्छ भन्ने लाग्छ समय अभावको कारणले अब यो २-३ दिनमा छलफल गर्ने र अब बजेट आउने उसमा गैराखेको छ र यो समयावधि ढिलो भयो भन्ने लागेको च र हामीले प्रत्येक बर्ष नीति कार्यक्रम बनाउने गरेका छौ र त्यो अनुसारको कार्यक्रमले त्यसको लक्ष्य सम्पन्न गर्यो कि गरेन भन्ने हेर्न तिर लाग्दैनौ र त्यो सम्पन्न गर्न लाग्न कार्यसंरचनाको परिसंचनाको हामीले बिकास गर्ने सक्यौ सकेनौ त्यो कुराहरु पनि हामीले छलफल गर्ने तिर गैराखेका छैनौ र यसमा अहिलेकेहि नया कार्यक्रम हरु आयका छन केहि पुराना नै रहेका छन र यसमा बिकास सँग रोजगारि कार्यक्रम भन्ने हामीले युवा स्वरोजगार भनेर २ करोड रुपिया हाम्रो बैंककमा सदनमा छलफल भयो त्यो कुन राष्ट्रीय बैंकमा राख्ने नेपाल सरकारको बैंकमा राख्ने नेपाल सरकारको मातहतको बैंकमा राख्ने अथवा नीजि मा छलफल पनि

भयो र लाष्टमा हामीले नेपाल सरकारको स्वामित्व भएको बैंकमा राख्ने भन्ने खालको छलफल भएको थियो र त्यो बैंकमा नै रहेको छ अहिले सम्म त्यो स्वरोजगार कोष त्यो कहि पनि लागु भएको छैन र त्यो सम्पन्न भएपछि हुने अवस्थामा पुगेको छ रअर्को रहेको थियो हाम्रो औद्यौगिक ग्राम र उद्योग स्थापना गर्ने भन्ने एकखालबाट पनि त्यो छलफल भएको थियो र त्यो नीति कार्यक्रममा थियो कहि कुनै कम्पनी सँग साझेदारिमा हामीले कार्यान्वयन पनि गर्यौं र एउटा सम्झौता भयो भन्ने कालको आयको थियो त्यो पनि हामीले अहिले सम्म देख्न सकेका छैनौ । त्यसपछि हामीले एउटा यातायात सार्बजनिक यातायात भण्ने पनि गत बिगत बर्षमा हामी सुन्दै आयका थियौ यो सार्बजनिक यातायात पनि हाम्रो केन्द्र सरकारले ल्याको रेल र पानी जहाज भएको छ यो प्रदेशको त्यो पनि हांमीले अहिले सम्म देखेका छैनौ अब मन्त्री ज्यु पनि जानु भयो र त्यो कार्यक्रम पनि गयो होला त्यो हामीले यहा देख्न सकेका छैनौ र अब हामीले थुप्रै कार्यक्रमहरु जुन प्रदेश गौरवका योजना ल्याका थियौ त्यो योजनलाई हामीले ९ जिल्लामा सडक भनेका छौ तर यो बजेटममा हामीले अवस्था हेर्ने हो भने त्यो भन्दा अरुमा बजेट धेरै रहेको छ लगभग साठि करोडको त्यता थियो भने त्यो प्रदेश गौरवका भन्ने हरुमा कहिनेर जोर गरेर ३-४ करोड राखेर त्यो प्रदेशको गौरबको आयोजना बन्न सक्दैन बजेटको न्युनता रहेको छ त्यो भएको कारणले हामीले त्यो किसिमबाट वचाउन पर्छर मैले पनि भनेको थिय यहाको हाम्रो केमा हो प्रदेशले लगाउन पर्ने यहा सुरमायाको र अपर चमेलियाका ठुला हाईड्रोपावरका कुराहरुमा एउटा ठाउमा पनि हामीले काम कहिले देखि गर्ने सुरनया मा २ वटा छन भनेको छ त्यो पहिलो पटक अध्ययन गरेको छ सुरनयाको हामीले सुनेको पहिलो बर्ष अहिले तिन बर्ष भयो त्यो मा शुरु गरेको कहि पनि हामीले सुनेका छैनौ त्यो डिपिआरमा सकिने गरेको छ १५-२० करोड रुपिया त्यो किताब बनाउनमा नै सक्ने हो कि त्यो बनाउदा फाईदा छ कि त्यो कारणले गर्दा कैरि त्यो आयोजना बढेको भन्ने सुन्न पाएका छैनौ प्रदेश गौरवको योजनामा त्यता पनि हमीले ध्यान दिने कि प्रदेश गौरवका आयोजना भन्ने तर जहाबाट आयआर्जन हुने त्यो तिर जान भन्दा पनि यो डिपिआर मै सिध्याउने खालको यो भएको छ यतातिर पनि ध्यान जान पर्छ भन्ने लागेको छ र अहिले एउटा नया कार्यक्रम प्रदेश गाउ उज्यालो बनाउ भन्ने कार्यक्रम आयको छ र यसले फेरि लघुयोजनामा पनि लगानी गर्ने र राष्ट्रिय प्रसारणलाईन लाई पनि हाम्रो कतिपय ठाउमा राष्ट्रिय प्रसारण लाईन पुग्न सकेको छैन त्यहा कतिपय गाउपालिकामा १-२ करोड बजेट भयो भने गाउलपालिकामा र कतिपय वडामा न पुगेका ठाउमा त्यो जो लायको छ नीति त्यो हुन पर्छ र त्यतिकै हुन हुदैन नेपाल आवास सुधार कार्यक्रम पनि रहेको छ नेपाल सरकारको आवस भन्ने कार्यक्रम पनि रहेको थियो त्यो खालको नमुना बस्ति कार्यक्रम पनि रहेको छ तिको कार्यक्रमलाई हामी एउटा सकारात्मक रुपबाट लिन पर्छ र अर्को एउटा कुरा चेलि पर्वाह भन्ने एक स्थानीय तह एक सहकारी यो पनि राम्रो कार्यक्रम ल्याको च र त्यो पछि हाम्रो एउटा प्रदेशका निजामतिका लागि निजामति अस्पतालको स्थापना गर्ने भनेको छ र अब यो स्थापना भयो भने कार्यक्रममै सिमित भयो भने त हुदैन यो स्थआपना गर्न तर्फ लाग्न पर्यो र अर्को हाम्रो पहाडका निर्वाचन क्षेत्रमा र तराईका निर्बाचन क्षेत्रमा एउटा २५ शैयाको अस्पताल भन्ने यो कार्यक्रम पनि अहिले आको छ यो पनि

राम्रो कार्यक्रम हो जिल्ला अस्पताल छदै छन नभको ठाउमा २५ शैयाको अस्पताला जुन निर्बाचन क्षेत्रमा भनेको छ हाम्रा पहाडि जिल्लामा १६ वटा निर्बाचन क्षेत्र रहेका छन १६ मा ७ वटा त अस्पताल होलान नत्र बाकिको त हमीले सीलन्यास नै गर्न पायौर त्यो अगाडि बढआउन सक्यो भने त्यो राम्रो हो जस्तो लागेको छ र मुख्यमन्त्री खेलकुद कार्यक्रम स्वस्थ युवा प्रदेशको युवा भण्ने कार्यक्रम जुन रहेको छ र यो कस्तो भयो भने माथि प्रदेशमा मात्र खेलाउने र अनि होईन कि अब जिल्ला बाट त्यो बजेटको व्यवस्था र तल बाट पनि जिल्ला जिल्ला बाट खेलायर ल्याउने र सेलेक्न गर्ने खालबाट यो जानु पर्छ यो हमारो अन्य प्रदेशको ल्यायर खेलाउने भण्दा पनि तलबाट जिल्ला स्तरका खेलकुद सम्म पुगेका छन तिनिहरुबाट खेलाडि छान्ने ल्याउने गरेमा राम्रो हुन्छ जस्तो लागेको छ साथै अब यो कोरोनाको कारणले बेरोजगार भएकाहरुलाई हामीले स्वरोजगारका कार्यक्रमहरु हामीले के ल्याउने भन्ने सक्छौ र केहि नमुना फर्महरु कहा छन र जस्तो अस्ट्रिचको कुरा आयको छ कालिचको कुरा आयको छ थुप्रै राम्रो फर्म चलायका जो हाम्रा मिहेनति किसानहरु रहेका छन तिनिहरुको मेहेनतमा लगानी र उत्पादनमा लगानी कसरि जोड दिन्ने भन्ने कुरमा हामीले बजेट अगाडि बढाउन पर्छ भन्ने लागेकोन छ र हमीले अब यो उता बैतडिको समस्या हाम्रो बिगतको पुर्बाधआर मन्त्री पाटन पञ्चेश्वर मन्दिरमा २ बर्ष देखि १२-१३ जना मजदुर लागेकाछन अहिले सम्म एक पैसा पनि पाको छैन तिमि गर्दै गर हामी पैसा सँग जादा खेरि फुल माला हालेर टक्यारदा खेरि उहाहरुले त्यो समस्या भनेका छन बिगत २ बर्ष देखि पैसा पाको छैन त्यो पछिल्लो मातहतमा प्रदेश भयो उनुहरुको लागि के नीति बनाउने र कित ठेकेदारको मातहतमा हो भने के गर्ने र अहिले सम्म ति कामगरेका को पैसा दिने अरु पनि ति १२ जना जति रहेका छन त्योलआई बेरोजगार बनाउदा भन्दा तिनिहरुलाई रोजगार अहिले सम्मको पैसा दिने र कि त तिनिहरुलाई बिदाई गर्ने तर्फ जानु पर्छ भन्ने कुरा म राखु पर्छ भन्ने कुरा म राख्न चाहन्छु र नीति एउटा सानो पाछाडि परेको त्यो बर्गलाई समेट्ने खालको बनाउन पर्छ र हामीले नीति तथा कार्यक्रमलआई बनाउदा खेरि ति नीतिहरुलाई समेट्ने र ति कार्यान्वय हुने खालका हुन पर्छ भन्दै म बिदा हुन्छु हस्त धन्यबाद ।

माननीय सुशिला बुढाथोकी

माननीय सभामुख महोदय, आ.ब बर्ष नीति तथा कार्यक्रममा हामी छलफल गरिरहेका छौ माननीय सभामुख महोदय अब हाम्रो लगभग अन्त्य पनि हुन लागेको छ र यो नीति तथा कार्यक्रम मा अहिले धेरै मेहेनतको साथ ल्याउनु भएको छ र यो मैले सर्सर्ति हेर्दाखेरि यो केलायर हेर्दा यो अतन्य राम्रो रहेको छ र अब यो कार्यान्वनको पाटो र बजेट कसरि आउने हो बन्ने कुरा हामीले ध्यान दिन पर्छ यो नीति तथा कार्यक्रममा यो प्रदेशको जनताको हितमा बजेट आउन पर्छ भन्ने कुरा म रआख्न चाहन्छु । किनभने यो प्रदेशका जनताले के चाहेको छ भन्ने कुरा त अहिले बुदागत हिसाबमा हेर्दा राम्रो भएर आयको छ र त्यो खालको बजेट मा आयन भने अलि राम्रो हुने छैन जस्तै कोरोनाको कुरा मा अहिले बजेट जोडियर आको छ र त्यसमा कस्तो कार्यक्रम ल्याउने हो भन्ने कुरमा ध्यान दिन पर्छ जस्तो कि रोग लाग्न दिन भन्दा नलाग्न दिनको निमित्त हाम्रो प्रदेशको जनताको ज्यान जोगाउनको निमित्त हामीले खोपको व्यवस्था ग्रनु

पर्छ भन्ने कुरा म राख्न चाहन्छू र कोरोनाको कारणले गर्दा रोजगारी गुमायका युवाहरुलाई कसरि रोजगारी सँग जोड्ने हो र उनिहरुको आत्मा बल बढाउने कालको कार्यक्रम ल्याउने हो भन्ने कुरामा ध्यान दियर बजेटमा आउने छ भन्ने मलाई लागेको च र अर्को युवास्वरोजगार भन्ने कार्यक्रम मैले धेरै बर्ष देखि हामी सबैले सुनेका छौ कि युवा स्वरोजगार कार्यक्रममा बजेट यति राखेको छ भन्ने कुरा र अर्थ मन्त्री ज्युले ठाउठाउमा गयर बोल्नु भएको कुरा हरायर गको छ र् त्यो सुचारु गर्न प्रने कुरामा जोड दिन पर्छ सरकारले भन्ने कुरा म रआख्न चाहन्छु र अर्को कुरा कृषि ऋण को कुरा दिने कुरा रहेको छ जुन किसानलाई ऋण दिने कुरा रहेको थियो यस बर्ष देखि शुरु गरेको त्यो झन्झटिलो कारणले गर्दा केरि त्यो सेवा लिन सकेको छैन र आउदो बजेटमा त्यो ऋन कसरि हुन्छ किसानले सहज रुपमा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउन पर्ने नत्र भने जानेकोले मात्र त्यो सेवालिने र किसान जो किसान खेति गर्ने र पशुपालन गर्ने किसानले त्यो लाभ लिन नसक्ने खालको झमेला रहेको र त्यो खालको बैंकसँग सहकार्य ग्रन पर्यो को जसले किसानलाइ सरल तरिकाले सुबिधा दिन सकोस भन्ने कुरा पनि म भन्न चाहन्छु र कार्यक्रममा जुन छोरिलआई प्रोत्साहन ग्रने जो लेखेको छ त्योलाई कार्यान्वयनमा पनि आवस र त्यो बजेटमा पनि आवस भन्ने कुरा पनि म गर्न चाहन्छु र अर्को पाठेघरको र स्तन क्यान्सरको कुरा हमी जुन देखि माननीय भयौ त्यो दिन देखि उठाईरहेका छौ र त्यो कुराहरु कहि पनि मैले देखेको छैन र यो व्यवहारमा पनि उतारियोस भन्ने कुरा पनि म राख्न चाहन्छु र अर्कोकुरा के भने बजेट राम्रो आवस र कोरोनाको लागि व्यवसाय बनाको व्यापारीहरु रहेका छन उहाहरुको लागि पनि सरकारले केहि सोचोस उहाहरुको व्यापारमा गरेको छ र पनि उकास्ने कार्यक्रम आवस भन्न चाहन्छु र यो नीति तथा कार्यक्रमका सम्पुर्ण बुदाहरु स्र्रति हेर्दाखेरि राम्रो रहेको छ उहाहरुले धेरै मेहेनत गरेर ल्याउनु भएको छ यसको लागि धन्यबाद भन्न चाहान्छु र बजेटमा ल्यावस र जनताले यो सुदुरपश्चिम प्रदेशले एकदम राम्रो काम गरेको छ वावा गर्ने खालको कार्यक्रम आवस र हाम्रो पनि सबैको गरिमा बढ्ने खालको कार्यक्रम आवस भन्ने म यस नीति तथा कार्यक्रमको समर्थन गर्दै अनि यसको स्वागत गर्दै र सम्पुर्णलाई धन्यबाद दिदै बिदा हुन्छु धन्यबाद ।

माननीय नन्द बहादुर साउँद

सभामुख महोदय, आ.ब २०७८/०७९ को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम जसरि हाम्रो प्रदेश प्रमुख र प्रदेश सभाले यो सभामा टेबल गरेको छ यसको लागि म प्रदेश सरकारलाई धन्यबाद दिन चाहन्छु र यो अब चौथो कार्यक्रम हाम्रो कार्यकाल भरिको र अब एउटा कार्यकाल रहेको छ त्यसो हुदा प्रदेश सरकारले असार १ गते ल्याउनु पर्ने हुन्छ र त्यो अन्तर्गत त्यो भन्दा अगाडि सरकारको नीति तथा कार्यक्रम प्रि बजेट र बाकि प्रदेश सरकारले ल्याउने बजेटको बारेमा हामीले छलफल गर्ने गरेका छौ यो कार्यक्रमको म समर्थन गर्न चाहन्छु किनभने यो ३०७ वटा बुदामा केन्द्रित भबयर आको छ र ७६ वुदाहरु बिगतमा भएका कामको समिक्षा र बाकि रहेका योजनाहरु यहा आयको छ त्यसैले यहा मतहत्वपुर्ण कुराहरु रहेका छन त्यसैले हामीले आम जनताको लागि र अर्थतन्त्रको निम्ति यो सरकारले जुन बजेट बनाउने आधार बनाको छ यसको लागि म धन्यबाद दिन चाहन्छु । र हाम्रो प्रदेश बिशिष्ट

किसिमको प्रदेश हो र यसलाई हमीले केमा बनाउने मलाई लागेको च यो सरकारको हो यो र आम ३० लाख जनताको भविष्य यसमा जोडेको च र यसैमा प्रदेश सरकार रहेको छ र यो कारणले गर्दा यो कार्यक्रमको नीति राम्रो रहेको छ समिक्षा पनि महत्वपुर्ण रहेको छ भन्ने कुराहरु म यहा राख्न चाहन्छू र हाम्रो यो एक जिल्ला एक नमुना क्याम्पस र सबैको लागि शिक्षा भन्ने कुराहरु रहेको छ मलआई लाग्च अरु प्रदेशको भन्दा हाम्रो प्रदेश भौगोलिक हिसाबले बिकट भएको कुरा सबैलाई थाहा भएको छ र अर्को कुरा शिक्षा र गरिबिको रेखामा रहेका छौ त्यसैले हामीले बिकासको कुरामा होईन कि मुख्य कुरा भनेको शिक्षा हो र यलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखु पर्छ भन्ने मेरो एउटा जनमत रहेको छ र यो हामी बिभिन्न क्याम्पसहरु रहेका छन र बिभिन्न प्राविधिक क्याम्पसहरु रहेका छन बिभीन्न बिषयहरु अहिले पढाई भै रहेको छ र हामी जनशक्ति उत्पादनतिर लाग्ने कुरा रत उत्पादन गरियो भने शिक्षलाई हामीले बिशेस गरेर जोड दिन पर्छ भण्ने कुराहरु र दोस्रो कुरा सुन्दर ठाउ सुदुरपश्चिम घुम्न जाउ भन्ने एकदम राम्रो नारा रहेको छ मान्छेहरुलाई हमीले हाम्रो संस्कार भित्र यहा जोडेको छ र अर्को कुरा यहा पर्यटनको हिसाबले पनि राम्रो रहेको छ र मानेका छौ र यो मुख्य मन्त्री यकिकृत बस्ति कार्यक्रहरु हाम्रो आवस सुधार कार्यक्रम र आफ्नो गाउ आफै बनाउ भन्ने यकिकृत कृषि तथा पशुपन्छि तालिम कार्यक्रमहरु एक गाउ एक सहकारी भण्ने कार्यक्रम हरु एक जिल्ला एक बिशिष्ट उद्योहरु भन्ने कुरा र अर्को कुरा मैले अस्ति प्रि बजेटमा पनि बिशेष्त हामीले उदयोगमा काम गर्न सकेनौ यसमा लगानी गर्न सकेनौ उत्पादनका ककुरामा हाम्रो यहा ह्रास आउछ त्यसैले मलाई लाग्छ हाम्रो प्रदेशमा राष्ट्रिय उद्योगमा लगानी गर्न सक्ने उद्यौगिहरु त्यसका लागि प्रदेश सरकारले के सहयोग गर्ने ठाउमा निर्भर रहेका छौ कहानेर आत्मा निर्भर छौ भन्ने कुरा हाम्रो जहासम्म लागेको छ सामन्य राईस मिल बाहेक हन्यहामी सँग उद्योगहरु हामी सँग त्यशैले अहिले उद्यौगिक ग्रामका कुराहरु के हुन्छ प्रदेश सरकारले लगानी गर्नु पर्छ भन्ने दोस्रो कुरा यो समिक्षामा प्रदेशको गुरु योजना भनेर कतिपयले खानपानीहरु र सिचाईको कुरा हरु जोडेको छ मलाई लाग्छ कैलाली जिल्ला र कैलाली जिल्ला भनेको नदि कटान भएर बग्ने जिल्ला हो हाम्रो यहा बर्षेनि यो खालको सम्स्या रहेको छ र पहाडमा कहिले भुक्षय र बाढिको समस्या रहेको छ भने तराईमा सबैभन्दा वढि नदि कटान को समस्या रहेको छ । नदिको नियन्त्रणको कुराहरु आको छैन त्यसैले यहा माननीय मन्त्रीहुनुहुन्छ अब आउने बजेटमा छुटेका नदिलाई पनि कार्यक्रममा ल्याउनुपर्छ र यदि हाटखोलिको नदि भनेर सायद डोटि बोक्टान बाट बगेर आउछ सायद त्यो कर्णाली मा मिसिन्छ सायद त्यो चुरेको क्षेत्रमा सबै भन्दा बढि क्षति हुने गरेको छ । गुरु योजना बनेको छ भने बाकि नदिहरु भनिरहदा अहिले सम्म पनि त्यो ठे गान लागउने योजना बनेको छैन त्यसैले यो नदिलाई पनि बजेटमा व्यवस्था होस भन्ने कुराहरु म चाहन्छु र दोस्रो कुरा उद्योग र नीतिका कार्यक्रममा हामीले हेर्न पायौ पहाडका कार्यक्रममा अब सोलार मिनिगेटको के सुधार भयो भन्ने कुरा र कैलाली जिल्ला सुगम मा पर्छ तर यो जिल्लाको दुर्गम पालिका भनेर चिनिने मोहन्याल गाउपालिका र चुरे गाउपालिका पनि हामी सँग रहेको छ र अहिले सम्म मोहन्यटाल गाउपालिकामा ७ वटा बिद्युतिकरण भएको छैन हामीले पटक पटक बिद्युत प्राधिकरणमा गयर यहा राखौ नत भन्दा तर यहाको बिद्युत प्राधिकरणले केहि

तारहरु र पोलको व्यवस्था गरेको छ तर त्यो बन सँग पनि भको कारणले अहिले सम्म पनि काम अगाडि बढेको दैखिदैन त्यसको लागि पनि सरकारले समन्यव गरेर काम अगाडि बढाउदा राम्रो हुन्छ भन्न चाहन्छु । दोस्रो कुरा बिगत केहि बर्ष पहिला हामीले कैलाली जिल्लाको असाध्यै जनसंख्याको चापको कारणले गर्दा हामी यो यातायात व्यवस्थाको बिस्ता र सुधार गर्नको लागि बनेर माग गरेका थियौ र मलाई लाग्छ यो यातायातको कुरा पनि जोडेको छ त्यसैले कैलालीको पुरैमा एउटा यातायात रहेको छ जति पनि यो धनगढिमा भएको चापलाई हटाऊन पर्छ भनेर प्रदेश सरकारले त्यो बजेटमा व्यवस्था गरोस भन्ने म यहा राख्न चाहान्छु र अर्को कुरा संविधानमा रहेको छ र मन्त्री ज्यु यहा हुनुहुन्छ यसैले हामी यो अपराध नियन्त्रण गर्नको लागि कानुन हो यलआई कार्यान्वयन गराउने भनेको नेपाल प्रेहरि हो तर आज उ सँग कतिपय प्राविधिक कुराहरु र उसँग केहि साधन स्रोतले भरिपुर्ण छैन हामीले पहिला त्योलाई भरिपुर्ण गराउन पर्ने बेला आयको छ सरकारको दायित्व हो संघिय सरकार सँग गृहमन्त्रालयसँग हुन्छ या कानुन सँग जोडियर हुन्छ भन्ने कुरा र यो गर्ने कुराहरु ठुला कार्यहरु गर्ने क्रममा आवश्यक पर्ने सामानकोलागि त्यहा केहि गरिनु प्रछ भन्ने कुराहरु म राख्न चाहान्छु र त्यसैसँग सम्बन्धित कैलालीको ठुलिगाड भन्नेठाउमा एउटा प्रहरि बिट रहेको च त्यहा काठकोछाना मुनि बस्न पर्ने अवस्था रहेको छ र दोस्रो कुरा सुचनाको हिसाबले पनि त्यहा नत टावर आउछ जब घाम लाग्छ घाम लाग्यो भने मात्र टावर आउछ भने बाकि पुरानै प्रदेशको हिसाबले काम गर्न पर्ने अवस्था रहेको छ कुनै तिर अपरिहार्य घट्यो भने हमीलाई त्यहा सुचना गर्ने अवस्था पनि छैन र त्यो साधन स्रोत पनि हमी सँग छैन हामीभवनको निर्माण लागि पनि हामी सुविधआ होस र यसमा मानणीय मन्त्रीको ध्यानाकर्षण गराउन चाहान्छु । जिल्लाको ईलाका प्रहरि कार्यालयमा गाडिको माग गरेको थिय र प्रत्येक जिल्लामा नेपाल सरकारले त्यो हाम्रो ईलाका प्रहरि कार्यालयमा मालाखेतिमा पुग्यो तर त्हा पुगेको छैंन यो चोटि फेरि आउने कार्यक्रममा फेरि असार मसान्त भन्दा अगाडि हामी खरिद गर्छौ र त्यो गाडि ईलाका प्रहरि कार्यालय बौनियालाइ त्यो गाडि हस्तान्तरण गरियोस भनेर माननीय मनत्री सँग माग गर्न चाहन्छु र म लामो समयनलियर यो कार्यक्रम राम्रो रहेको छ यलाई कार्यान्वयन गर्नको लागि पनि एउटा पाटोमा अगाडि बढ्नु पर्छ अगि एक जना माननीयले भन्नु भको थियो बिगत को बर्षमा हामी जति पनि गरेको काममा समिक्षा त भएको छ तर त्यलाई अनुगमन गरेर हामी अझै अगाडि बढ्ने कुरामा सरकारले ध्यान जानु पर्छ भन्ने कुरा राख्दै बिदा हुन्छु धन्यबाद ।

माननीय उमा कुमारी वादी

माननीय सभामुख महोदय, नीति तथा कार्यक्रम बडा सुझबुझका साथ मेहनत साथ आको छ धन्यबाद त म त्यति खेर दिउला जतिखेरा यसको कार्यान्वन जति बेला होला त्यहि पनि मनले मान्दैन धन्यवाद दिन्छु राम्रो आको छ जसरी राम्रोयो नीति तथा कार्यक्रममा यो किताबमा आयको छ त्यसतै गरेर रातो कितावमा पनि आवस र फैरि पनि भन्छु छिटो छरितो कार्यान्वन आवस र यो शुरुमा म वादिको छोरि हु र मेरो जनहि पनि वादि हो मैले बोल्नै प्रछ बादिको छोरिको नाताले अहिले यो कोरोनाको रोगले भन्दा वादि समुदाय भोकले मर्दै छ यहानेर प्रदेश सँभाको १०-२० मिटर अगाडि कृष्णपुर गाउपालिका

हो कि क्या हो जस्तो लागेको छ गाउपालिकाको वादिहरु भोकले मरिरहेका छन तिनलाई अब रोगको डर छैन जस्तो लागेको छ त्यहाका बच्चाहरु एउटा औषधि नपाएर घर भित्र मरिहेको अवस्था छ र त्यसै गरेर टिकापुर नगरपालिका वडा नम्बर ८ का वादि समुदाय धेरै जस्ता त्यहा एकल महिला छन धेरै जस्ता त्यहा एच आईभि रहेका छन धेरै जस्ता त्यहा यौन शोषणमा रहेका बृद महिला रहेका छन त्यहा पनि त्यहि हाल रहेको छ जो हाल कृष्णपुरका महिलामा रहेको छ यो बाहेक अन्य ठाउमा पनि वादि समुदायको अवस्था एकदमै नाजुक र दयनीय अवस्था रहेको छ सरकारको माननीय यहा हुनुहुन्छँ र महिला पनि हुनुहुन्छ यो कारण महिलाको नजरले उहाले हेरेर छिटो भन्दा छिटो व्यवस्था होस कोरोनाको त सरकारले गरिनै हाल्ला हामीलाई त यो सरकारको बोश्वास छ यो भन्न मिल्छ मिल्दैन सभामुख महोदय मिल्छ भने मायाले सम्झनु होला नत्र भने मेरो बचन फिर्ता लगौला अहिले नया नेतृत्व को सरकार त्रिलोचन भट्ट ज्युको नेतृत्वमा बनेको सरकार छिमेकि जिल्ला बाट मोदि जितेर आय त्यसतै जितेर आको सरकार छ त्यसकारणले म फेरि पनि शुभकामना दिन चाहन्छु यो चेहरु मैले फेरि पनि हेर्न पाउ मैले अस्ति पनि भनेको थिय म आज पनि भन्छु मेरो शुभकामना छ अब यो नीति तथा आयोजना जसरि आयो हामी समानुपातिक माननीयहरुलाई प्रत्यक्ष जितेर आको माननीयहरुलाई सौतने व्यवहार चाहि नगरियोस सभामुख महोदय मेरो आग्रह रहेको छ बिगतको दिनबाट हामी सौता त केर भनौ वडाध्यक्ष बराबरको हैसियत हाम्रो छैन त्यो भको कारणले अहिले त हाम्रो अलिकति सम्मान जनक योजनाहोस हामी त बिश्वासमा रहेका छौ यो सरकार प्रति र मैले कता कता सुने मसँग अहिले टिभि छैन रेडियो म सँग छैन पत्रपत्रिका मेरो कोठामा बल्ल आज मैले कति २१ गते पछि पाको हु र मेरो कोठामा पत्रिका पाको छैन मैले कता कता सुन्दै आयको छु कि राउटेका २ वटा छोरि माथि जुन घटना घटिरहेकोछ त्यो घटनाको एकदमै घोर भर्सना म गर्न चाहन्छु र यो सरकारले गर्न सक्छ दोषिहरुलआई ठुलो कारबाहि होस ताकि त्यो खालको घटना यो देशमा नै नहोस यो अब मैले अगि नै भनि सके मैले धेरै बिश्वास गरेकोछु यसउपालि उमा वादिलाई पर्छ भनेर मैले गरेका छौ । टिभिमा त प्रकाश त्यो बोल्नमा तलमाथि भयो भने माफ गर्नु होला टिभिमाको प्रकाश बिनियोजन हुने बजेट र यो हामीले ल्याउने रातो किताव लाल भन्छौ त्यो कितावमा आउने बजेट एकदम शुन्दरतामा आवस किनभने हामीले प्रदेशको सरकारलाई आग्रह गर्दै छौ । जसरी कौरव र पाच पाण्डबको लडाई भको बेलामा अर्जुनले बिजयप्राप्त गरेका थिय हष्णपुरको जनताको लागि त्यसतै गरेर यो प्रदेशको सरकारले कोरोना मुक्त यहाको जनतालाई गरोस यहाको राम भगवान धामी झांक्रि यहाको जनताहरु आमनचयन सँग वाच्न पाउन हामीलाई यो विश्वास रहेको छ कि यो सरकारले पक्कै गर्ने छ भनेर सँगै टिकापुरको एयरपोर्ट अब त चल्छ जे जस्तो भए पनि उमा वादि पनि एक आद चोटि बसिहाल्ला गरेर आश त गरेको थिय तर त्यो कहा गयो कहा गयो थाहा नै भएन त्यो जग्गा त्यतिकै बाजो रहेको छ प्रदेश सरकारले त्योलाई चलायमान गरोस अर्को कुरा यो बिभिन्न बाटाघाटा मलाई माननीय ज्यु प्रति एकदमै माया छ त्यो भन्दा डबल माया मैले पाएको छु नीति तथा कार्यक्रम आयो भन्छु मैले पनि भन्छु तर सुझाबको रुपमा दिएको कुरा सरकारले सुन्दैन सभामुख महोदय ।यसपालिको सरकारको कान पनि

तिखो रहेको छ आखा पनि एकदम मृग स्तरको रहेको छ त्यो भएको कारणले सकिन्छ भने फेरि पनि हामीलाई बिश्वा रहेको छ यो मैले पनि कता कता सुनेको कुरा हो ममलाई पनि ठ्याक्कै त थाहा छैन हाम्रो प्रदेश सरकारको स्थित कता कता तरकारीमा नुन नभको जस्तो मैले भान गरेकि छु त्यसकारणले प्रदेश सरकारको सचिवालय राम्रो होस तब न सरकार राम्रो हुन्छ सरकार एकदम सक्षम हुने कम छ र त्यसका लागि पनि बुद्दि सरकारले पुर्यावस र अर्को कुरा यो दलित महिला बादि राजि राउटे भनेर यो डल्लो मटल्लो पारेको छ यो भन्दा अगाडिको सरकारले त्यो डल्लो कता गयो हामीले देख्न पनि पानम सुन्न पनि पानम कता गयो थाहा नै भएन त्यसतै गरेर नीति तथा कार्यक्रममा बाजि राजि राउटे भनेर आको छ वादिको पिडा अलिकति फरक रहेको च यो अरु भन्दा फरक रहेको कुरा हजुरहरुको ढोकामा मागेर खाएको नाचेर खाएको हो त्यो जस्तो अरु छैनन त्यो भन्दा पछाडिको कुरा म भन्दिन सभामुख महोदय शुरुवात गरेको छ त्यसको लागि म धेरै धेरै धन्यबाद दिन्छु र त्यसको लागि फेरि पनि वादिको नजरले हेरियोस यो पिडा हो भनेर महशुस यो सरकारले गरोस र नेपाली कांग्रेसले बिश्वास गर्यो उमा वादिको घरमा एक गास खाने छ डेरा नपाए पनि तर सबै बादिको छैन तपाई दार्चुलाका वादिहरुलाई हेर्नु भयो भने त्यहाका माननीय हरुलाई गयर हेर।नुस त्यहा कस्तो अवस्था रहेको छ अछामका त्यहि अवस्था रहेको छ भनेर बैतडिका वादिलाई त कति अपमानजनक सब्दले त्यहा नागरिकता दियको रहेछ भने भाण भाण भनेको त एकदमै त्यो भन्दा तल्लो गालि नै छैन त्यसैले होला २०६४ सालमा ४८ दिनको लामो आन्दोलन पछि बिभिन्न नागरिकले दियको नागरिकताको अन्त गरियोस भनेर हामीले सम्झौता गरेका छौ तर आज पनिकता कता सुनिदै रहेको छ भाणका नाममा नागरिकता दिने लागेको छ भनेर नागरिकता दिने किनभने यो कुराको पनि अन्त हुन पर्छ र किनभने महिला महिलालाई नै थाहा हुन्छ अचानाको चोट अचानालाई थाहा हुन्छ म गृह मन्त्रि यहि हुनुहुन्छ बादि समुदायको त्यो भएको कारणले बिश्वास लागेको हो । धेरै धेरै धन्यबाद त्यसतै गरेर डडेल्धुराका बादिहरु आज पनि घुमन्ते जिबन निर्बाह गरिरहेका छन त्यहाका बादिको पनि व्यवस्था गरियोस र अछामका वादिहरु कैलालीको वलचौरमा रुखको मुनि बसेका छन उनिहरुको घरमा सिटामोल पनि नपाउने अवस्था रहेको छ एकदमै नाजुक रहेको छ वादिको आखाले प्रदेश सरकारले हेरोस सभामुख महोदय जसरि आज उमा वादिलाई दिनुहुन्छ जसरि प्रदेश सरकारलाई मेरो आग्रह रहेको छ वादि समुदायलाई पनि केहि न केहि छुट्यावस भनेर बिभिन्न समयमा बादि समुदाय हजुर सँग पनि भेटेर ज्ञापन पत्र बुझायका छन अस्ति भर्खरै २२ गते तिर यो प्रदेशका मुख्य मन्त्री ज्यु त्रिलोचन भट्ट ज्युको कार्यलयमा हामी गयर नौ जिल्लाका करिब र५० जना वादिहरु थियो हामीले त्यहा गयर त्यो ज्ञापन पत्र को पनि सुनुवाई होस र २०६५ साल पौस २३ गते मन्त्री परिषदको निर्णय त्यतिखेर शान्ति मन्त्री जनार्दन शर्मा प्रभाकर हुनुहुन्थ्यो उहाले घोषणा गर्नु भको हो वादि समुदायमा रहेको बाध्यत्मक यौन शोशणलाई आयआर्जन सहित पुनरस्थापना गरिने छ देउकिको भयो म खुशि छु कमैयाको पुनस्थापना भयो म खुसि छु त्यसै गरेर राजिको वादिको राउटेको पुनर्स्थापना होस आग्रह गर्छु मैले त्यसतै गरेर यो कोभिड बाट पनि जनता बाचुन र नेताज्यु हरुको क्षेत्र

जिल्लामा पनि बजेट जावस हामी समानुपातिकलाई पनि बिभेद नगरियोस र बराबर को बिनियोजन कार्यक्रम योजना पाउ धेरै धन्यबाद जय नेपाल ।

माननीय अम्बी कुमारी थापा

माननीय सभामुख महोदय, माननीय प्रदेश गंगा प्रसाद यादवद्वारा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम २०७८/०७९ माथि हामी छलफल गर्न गै रहेका छौ र सर्वप्रथम म एउटा कुरा प्रदेश सरकारलाई जानकारी गराउन चाहन्छु पञ्चोदय गाउपालिकाको वडा न. १ को लाम्पाटा भन्ने ठाउमा मध्यपहाडि लोकमार्ग बाट बयको पहिरोलो जोखिममा परेका छन र त्यहाको मकै कोदो र धान बालि नष्ट भएको छ र त्यो बस्ति स्थान्तरण गर्न पर्ने भएकोलेर त्यहा बस्ति बस्ने अवस्था नभको कारणले प्रदेश सरकारको समयमै ध्यानाकर्षण होस भन्ने कुरा म जानकारि गराउन चाहन्छू । सभामुख महोदय स्वास्थ्य संस्थालाई आवश्यक जनशक्ति सहितको उत्पादानमा ध्यान दिन जरुरि रहेको छ अहिले सरकार रोग सँग लडिरहेको छ मा पहाडि जिल्लामा कतै भोकमरिको हाहाकार भएको छ अहिलेजनता भोक भोकै मरिरहेका छन र यो कसरि समाधान गर्न सकिन्छ राहतका प्याकेज प्रदेश सरकारले व्यवस्था गरोस भन्ने कुरा म राख्न चहान्छु ।

सभामुख महोदय, हामी अहिले चौथो बजेटमा कार्यक्रम माथि छलफल गरिरहेका छौ र मलाई भन्न मन लाग्यो यो नीति तर कार्यक्रममा छलफल गर्दा बिगतमा पनि यस्ता नीति तथा कार्यक्रम नआयका होईनन् र त्यो हामीले कति सम्म कार्यान्वयन ग्रन सक्यौ त्यसको समिक्षा हुन जरुरि रहेको छ हामी जति पनि काम गरिरहेका छन समिक्षा गर्दै गरेनौ भने हामीले गरेका उपलब्धीहरुको जानकारी कसरि गर्न सक्छौ अरु मार्फत हामी अरुलाई सुनाउन पाउछौ भन्ने मलाइ जिज्ञासा लागेको छ । हामीले प्रदेशका बजेटका बारेमा होस या प्रदेशका योजनाका बारेमा समिक्षा गर्न जरुरि रहेको छ अब एउटा बजेट आउन बाकि रहेको छ अब देख्न नपाउने भए पनि बजेट चाहि बनाउन पर्छ भन्ने कुराहरु म भन्न चाहान्छु र हामीले अहिले बजारमा महंगि भैर हदा कोरोनाले मारमा परेको बेला कोरोना सँग एउटा लडिरहेको अवस्थामा पहिला बजारमा एक पोका तेलको ९५ रुपिया पर्थ्यो भने अहिले १६० रुपियामा किन्न परेको छ र जनतालाई कहिले हामीले सुपथ मुल्यमा गर्ने हो पहिले पनि हामीले सुपथ मुल्यका पसलहरु निर्माण गर्ने कुराहरु र त्यो कहिले हामी कार्यान्वयनमा लान सक्छौ किताब बनाउनको लागि मात्र पाना भर्न मात्र ति कार्यक्रमहरु गरौ र योलाई कार्यान्वयन गर्नको लागि जरुरि रहेको छ बन्ने कुराहरु मैले महशुस गरिरहेको छु । पछाडि परेका र पछाडि पारेका स्थान र बर्गलाई हामीले बिगतका दिनमा पनि बजेट तथा कार्यक्रममा नआको होईन बिगतका कार्यक्रममा आउदै गर्दा बजेटको हामीले ध्यान दियौ भन्ने कुराहरु बुझ्न जरुरि रहेको छ र मलाई भण्न मन लाग्यो यो भन्दै गर्दा मलाई दलित बर्ग समुदाय भनिरहदा हामी सिस्टमबाट आयका माननीयहरुलाई पनि यो सदनमा हेर्ने दृष्टिकोण पनि दोस्रो दर्जाको जस्तो मैले अनुभव गरेको छु किनभने थुप्रै कुराहरु प्रत्यक्ष माननीयहरुलाई ३ करोडको मालिक बनाइ रहदा यो समानुपातिक माननीय पनि त्यसको सदस्य रहने कार्यविधि छ तर कार्यबिधिले सद्स य रहेपनि नरहे पनि त्यो हाम्रो दायित्व धेरै देखिदैन त्यसैले अबका दिनमा यस्तो अन्याय तरिकाले

बजेट बिनियोजन नहोस भन्ने र समानुपातिक माननीयहरु पनि मन्त्री हुनु भएको छ बिगतमा पनि थिय र अहिले पनि हुनुहुन्छ त्यसैले अब तपाईहरु त्यहा भएको बेला यो कुरालाई उठायर हुन पर्छ भने राम्रो ढंगले र समान ढंगले लैजान पर्छ हुदैन भने संघले खारेज गरेको छ हामी पनि के गर्ने हो भनेर तपाईहरु निर्णय गर्न जरुरि रहेको छ तपाईहरु लाइ बिभेरद नहोस भन्ने कुरा मैले राख्न चाहे अर्कोकुरा जडिबुटिको प्रशोधन तथा संकलन केन्द्र हामीले स्थापना गर्ने कुरा गर्ने कुराहरु बिगतको दिनमा पनि गरेका थियौ र त्यो अहिले सम्म सञ्चालनमा आउन सकेनन् र हामीले हाम्रो सुदुरपश्चिमको पहाडि जडिबुटिका खानि रहेका जिल्लाहरु रहेका छन र ति जडिबुटिका किन प्रशोधन गर्न सकेनौ भन्ने कुराको पनि खडा भएको छ किनभने नीति तथा कार्यक्रममा थुप्रै कुराहरु लेखेको छ र थुप्रै कुराहरु लेखिरहदा हामीले कति कार्यान्वनमा लग्न सक्यौ भन्ने कुरा हुन्छ अब बिगतका दिनमा नीति तथा कार्यक्रममा राखेका कुरालाई हमीले नीति तथा प्रदेश सरकारको राजधानी घोषणा गर्दै गर्दा हामीले नेपाली कांग्रेसका माननीयहरहरुले त हामीले चुरेको फेदिमा राखिनु हुदैण भनेर बोलेका थियौ तरे प्रदेश सरकारको २/३ को सरकारले गरेको थियो र स्वागत गर्नै पर्छ हामीले मान्नै पर्छ र बहुमतको कदर गर्नै पर्छ तर प्रदेश सरकारका अहिलेसम्म तिन तिन बर्षको बजेट गयर चार बर्ष शुरु हुदा ईट्टा पनि लगाउने काम र घेरवार लगाउने काम पनि किन हुन सकेको छैन र अब त्यो प्रदेश सरकार हुने कि नहुने र प्रदेश सरकार हुने कि नहुने भन्ने कुरामा सबैको प्रश्न आईरहेको बेलामा यो सरकारले सोच्न जरुरि रहेको छ अरु कुराहरु कोरोनाको बारेमा अब हामीले स्वास्थ्य सम्बन्धी धेरै कुराहरु लेखेका छौ तर कोरोनाको बारेमा लेखिरहदा कोरोना रोग सँग लड्ने जन चेतना मुलक कार्यक्रम गर्न जरुरि रहेको छ किन भन्दै छु भन्दा हामी ले बिगतमा कोरोना महामारी रोगले भन्दा कोरोना को रोग लाग्यो भने मरिहाल्छ भन्दा मान्छे धेरै मरेका छन म आफ्नै उदाहरण के गर्न चाहन्छु भने मलाई कोरोना पोजेटिभ भको थियो र यो हुदै गर्दा मेरो छिमेकि पहिला काम ग्रनु हुन्थ्यो उहा बित्नु भयो र मलाई तिन दिन भको थियो र त्यो राति मलाइ श्वासप्रस्वासमा धेरै गाह्रो भयो त्यसैले गर्दा म त त्यति आत्तिन्छु भने अरु जनतायो रोगले त्रायनम भएर मरेको देखिन्छ त्यसैले हाम्रो प्रदेश सभा भनेको हाम्रो जननी हो हामी शुरुमा छिर्दा खेरिउ हाम्रो प्रदेश सभा भकोकारणले हामी प्रदेश सभाका माननीय भएका हौ हामीले यो नीति कार्यक्रममा कुनै ठउमा पन यसको सम्बोधन गरेको छैन र यसको बजेटमा व्यवस्थापन गर्न पर्छ प्रदेश सभालाई कसरि सञ्चालन गर्ने र यहा सञ्चालनमा रहेका बिभिन्न समितिहरु रहेका छन ४ वटा समिति रहेका छन त्यो समितिलाई कसरि व्यवस्थापन गर्ने र हाम्रा दलका कार्यालय रहेका छन त्यो पनि यो सरकारले सोच्न जरुरि रहेको छ सरकारले सोच्नु पर्ने भएको छ रयो सोचेन भने हामीले कहावा व्यवस्था गर्न सक्छौ र प्रदेश सचिवालयलाई बिशेस गरि ध्यान दिन जरुरि छ भन्ने कुरा म भन्न चाहन्छु र । नीति तथा कार्यक्रम महिला सम्बन्धि पनि छाउपडि सम्बन्धि पनि हिजोका दिनमा कार्यक्रमहरु नआयको होईन तर सुदुरपश्चिमको अछाम जिल्लालाई यसरी हेर्ने गरियको छ कि छाउपडी जिल्ला भनेर चिन्ने गरेको छ त्यसलै गर्दा त्यो जिल्ला मा केहि बजेटको व्यवस्था छैन भने हुन सक्दैन र त्यसको लागि पछाडि परेका समुदायको लागि किन बजेट कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिन्छ र कार्यक्रम गर्दै गर्दा यो अगाडि सरेका

छन र जो टाउके बनेका छन यो महिलाहरुलाई मात्र अग्रसर गरेको देखिन्छ र हाम्रो यहाको मात्र बिडम्बनाहोईन संस्थाले काम गर्दा पनि सञ्चालन गर्दा पनि अलिकति गर्न सक्नेलाई मात्र गरेको हुन्छ जुन हाम्रा बिकटका ठाउका महिलाको लागि पनि सोच्न जरुरि रहेको छ अर्को कुरा पाठेघर को क्यान्सर र स्तन क्यान्सरको कुराहरु यो नीति तथा कार्यक्रममा आयको छ यो नीती तथा कार्यक्रममा मात्र सिमित नगरेर यसमा बजेटको व्यवस्था गरनु हुने छ भन्ने मैले आशा गरेको छु । र अहिले हाम्रो आन्तरिक योजना तथा मामिला मन्त्री एउटा महिला दिदि जानु भएको छ एउटा उहाले सदनमा आज नउठाउनु भएको भए हुन्थ्यो महिलाका बिषयमा पछाडि परेका बर्गका बिषयमा उहा आफै अहिले त्यो निर्णय गर्ने ठाउमा जानु भएको छ त्यसैले महिलाका लागि अहिले न्याय हुनेछ र मैले सोचेको छु र यो अनुसार गर्नु होला भन्दै यो नीति तथा कार्यक्रमको पुर्ण सफलताको शुभकामना दिदै म बिदा हुन्छु ह्रस्त धन्यबाद ।

माननीय सदस्यहरु,

प्रदेश सरकारको आ.व.२०७८।०७९ को नीति तथा कार्यक्रम माथि छलफल गर्न निर्धारण गरिएको आजको समय यही समाप्त हुन्छ । बाँकी छलफल मिति २०७८ साल जेष्ठ ३० गते आइतबार दिनको ३:०० बजे देखी हुने भएकाले उक्त समय सम्मका लागि बैठक स्थगित भएको घोषणा गर्दछु ।